МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 19 (4033). | ШОАТТА, 13 февраль, 1965 шу. | Мах 2 кеп.

ЦАХАДДАШ ТЕРКО Е КУЛЬТПРОСВЕТУЧРЕЖДЕНЕЙ

Коммунистически парте чІоагІа лоархІам бу культпросветучрежденей балха. Сийлен а бехктокхаме а декхараш да царна хьалхашка латтараш. Из дика кхета а деш, шоай болх кхетамца вІашгІехьбаькхха дукха культпросветучрежденеш я вай республике, ЧІоагІа дукха еза уж къахьегамхошта. ХІара сарахьа беккхача безамца гуллу нах юрташкарча клубашка, библиотекашка, культура ЦІеношка. Города гаьна я Ножай-Юрта лоаман район. Бакъда, сакъердаме я цигарча культура учрежденешка. Районни культура ЦІагІа болх беш я художественни самодеятельноста дика кружокаш. Республике чІоагІа гІоръяьнна я цигара художественни самодеятельность. Культура ЦІагІа каст-каста вІашагІъехк тайп-тайпара тематически сайренаш.

Геттара дика вІаштІехьбаьккхаб болх Наурски районерча Калиновски культура ЦІен коллективо а. Дика я цигара агитбригада. Из каст-каста хул фермашка, бригадашка. Моттигерча вахарца бувзам болаш я агитбригада репертуар. Сакъердаме лекцеш еш культура ЦІагІа, юртбоахамах дола документальни фильмаш гойт.

Юрта бахача наха дукха еза Ведана районера Элистинжински клуб. Цига болх беш я дика самодеятельность, агитбригада. Клуба балха юкъе дакъа лоац юртарча интеллигенце. Иштта болх беш я Грозненски районерча 1-ча Мая цІерахча колхозера клуб а.

Дукха нах ба книжкаш дешаш Сунженски районни библиотеке. ХІаране ший безам боллаш дола книжка харжа йиш хургйолаш вІаштІехьбаькхаб болх. Иштта дика болх бу Шаьла районни библиотека а. Цига книжкаш дешаш ба дуккха нохчий кхалнах а.

Дукха ха йоаццаш Сунженски районерча Первомайски культура ЦІагІа вІашагІъеллай 35 гІалгІай йоІ чуйоагІаш йола кхалнаьха хор. Цар къамий тайп-тайпара иллеш доах. Из Іалаьмате дика гІулакх да. Массайолча моттиге художественни самодеятельноста дукхагІа юкъеоза беза нохчийи гІалгІайи мехкарий.

Цу тайпара масалаш кхы а дуккха кхувла йиш я. Цхьабакъда, республика культпросветучрежденей балха юкъе кхоачамбоацараш а дукха да. Дуккхача моттигашка геттара эсала болх бу клубаша, культура ЦІеноша, хІаьта цхьайолча моттигашка уж вІалла болх беш а яц. Нийслу вІалла клубаш йоацаш йола моттигаш а. Болх беш яц художественни самодеятельность, вІашагІъехкац тематически сайренаш, дІа-юха йовзийтац дикагІбарий опыт, иштта кхы а.

Къаьстта во латт Наьсарен района культпросветучрежденей болх. ДукхагІча хана къайла латташ хул СурхотІара клуб. Цига массаза а шийла хул, цудухьа нах а геттара кІезига ух цига. Духхьал кино гойтар мара кхы беш дукха лоадама болх бац цига. Цу тайпара хьал да района дукхагІча культура учрежденешка а. Районни культура ЦІен балха юкъе дукха да кхоачамбоацараш. Болх чІоагІа ледара вІаштІехьбаькхха культпросветучрежденеш я республика кхыча районашка а. Из гІулакх кхы дІахо ла мегаргдац. Шенхаштта тоабе беза культура учрежденей болх массайолча моттиге.

Укх тІеххьарча шерашка лаьгІдалийтадар культпросветучрежденей йоакхо елга. Из нийса дацар. ХІара денна йоакхо е еза культура учрежденей. Партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеша кхетамца кулгалде деза цар балха. Культура учрежденеш чуйола помещенеш дика тоаяь, доагорца Іалашъяь хила еза. Республике хІанз а эсала я цхьайолча клубай помещенеш. Из культпросветучрежденей болх мел боккха лоархІам болаш ба кхета ца делга да. КПСС ЦК июньски Пленумо соцам баьб юрташка идеологически болх цІенхаштта тоабе, аьнна. Цу хьакъехьа доккхий декхараш латт клубаштеи культура ЦІеноштеи хьалхашка. Бакъда, гуш долчча тайпара, уж бехктокхаме декхараш цхьабараша кхоачашдац. Цу гІулакха эггара хьалха бехктокхаме я культура министерство, районни партийнни советскии организацеш. Цахаддаш тІахьожам лоаттабе беза культпросветучрежденей балха.

Боккхача лоархІаме гІулакх да культпросветучрежденешта кулгалде дика кадраш хьожаяр. ДукхагІча даькъе царех тийша да болх тоабар. Бакъда, дукха моттигаш я культпросветительни балха вІалла из ца бовзаш а, хІаьта цунах дог ца лазаш а бола нах керте латтащ. Культпросветучрежденешта доал деш хила беза болх дика бовзаш а дукха безаш а бола нах.

Сакъердаме а хоза а хила еза хІара клубе. Дика репертуар а йолаш болх беш хилийта еза художественни самодеятельноста тайп-тайпара кружокаш. Каст-каста вІашагІъехка еза тематически сайренаш. ЧІоагІа теркам тІабахийта беза дикагІа йолча опыта пропаганда яра.

Іалаьмате боккха лоархІам болаш я агитбригадаш. Укх тІеххьарча хана дикка опыт Іоаяьй цар балха. Агитбригада хилийта еза хІара клубе. Моттигерча вахарца бувзам болаш вІаштІехьъяккха еза агитбригадай репертуар. Цар новкъостал дергда кхоачамбоацараш гучадаха, дІаяхача замах юхедисача воча гІулакхашца къовсам лоаттабе.

Къахьегамхошта эшаш дола книжка Іалашдеш, книжкаш дешарий мугІараш совдоахаш бе беза болх библиотекаша. Клубашка дукхагІа гойта деза документальни кинофильмаш.

Культпросветучрежденей балха шерра юкъеоза еза юртара интеллигенци. ХІанз моттигерча Советашка хургдолча хоржамашта кийчо еча къаьстта дакъа лаца деза культура учрежденеша.

Боккха низ ба культпросветучрежденеш. ХІара денна терко е еза цар болх дІахо тоабара.

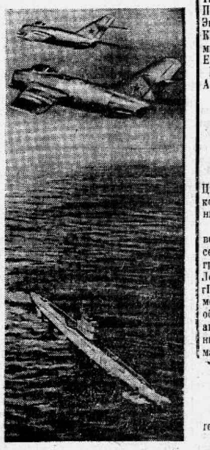

СОВЕТСКИ ЭСКАРЕИ СССР ТІЕМА-ФОРДА ФЛОТЕИ ДЕНГА

ЩІаккха а кІаьд ца луш вахге ба Даьхе лораераш.

К. Куличенко сурт.

ТАСС фотохроника.

Советски делегаци Пхеньяне кхачар

ПХЕНЬЯН, 11 февраль. (ТАСС). Корейски Халкъа-Демократически Республика правительства йийха йоагІа КПСС ЦК президиума член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин керте латта советски делегаци доттагІлен визитаца укхаза хьакхаьчар тахан.

Пхеньяне хинна прием

ПХЕНЬЯН, 11февраль. (ТАСС). Тахан КПСС ЦК Президиума член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин керте волча Советски Союза делегаце сийна прием йир КНДР министрий кабинето.

Корейски оагІонгахьара приеме бар Корея Къахьегама парте ЦК председатель, КНДР министрий кабинета председатель Ким Ир Сен, КНДР Лакхехьарча халкъа собране президиума председатель Цой Ен Ген, кхыбараш.

Прием йолча хана Ким Ир Сенеи А. Н. Косыгинеи къамаьлаш дир.

Безаме доттагІал тІехь чакхъяьлар прием.

Советски делегаце сийна

ПЕКИН, 10 февраль. (ТАСС). Тахан Китайски Халкъа Республика Паччахьалкхен Совета премьера Чжоу Энь-лая а премьера заместителя, КНР кхыча мехкашцарча гІулакхий министра Чэнь И а халкъа викалий Ерригкитайски собране ЩІагІа СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин керте латтача, Вьетнама Демократически Республикера Корейски Халкъа - Демократически Республике йодача наькъа Пекине сецача Советски Союза делегаце сийна прием йир.

Прием йолча хана Чжоу Эньлаеи А. Н. Косыгинеи къамаьлаш дир.

ЦХЬАНА ЯЬЧА СОВЕТСКО-ВЬЕТНАМСКИ КОММЮНИКЕНА КУЛГАШ ЯЗДАР

ХАНОЙ, 10 февраль. (ТАСС). Цхьана оттаяьча советско-вьетнамски коммюникена кулгаш яздеш церемони хилар укхаза тахан.

Кулгаш яздеча церемоне бар советски оагІонгахьара: КПСС ЦК секретарь Ю. В. Андропов, СССР граждански авиаце министр Е. Ф. Логинов, СССР кхыча мехкашцарча гІулакхий министра хьалхара заместитель В. В. Кузнецов, СССР оборона министра заместитель, авиаце Керттера маршал К. А. Вершинин, арахьарча экономически бувзамашта йолча СССР Министрий Совета Паччахьалкхен комитета председатела заместитель инарал-полковник Г. С. Сидорович, Вьетнама Демократически Республикера СССР посол И. С. Щербаков.

Вьетнамски оагІонгахьара цига бар: ДРВ президент Хо Ши Мин, Вьетнама къахьегамхой парте ЦК хьалхара секретарь Ле Зуан, ДРВ премьер-министр Фам Ван Донг, ДРВ Къаман собране массазарча комитета председатель Чыонг Тинь, ДРВ партеи правительстваи кхыбола кулгалхой.

Заявлене текста тІа кулгаш яздир советски оагІонгахьара — советски делегацена керте латтача СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина, вьетнамски оагІонгахьара — ДРВ премьер-министра Фам Ван Донга.

СОВЕТСКИ ДЕЛЕГАЦИ ХАНОЕРА ДІАЯХАР

ХАНОЙ, 10 февраль. (ТАСС). ТАСС-а корреспонденташа Е. КОБЕЛЕВЕИ А. СИЛАНИНЕИ хоам бу:

Тахан Іуйрийна советски делегаци наькъа йоаккхаш яр Ханой. Центральни аэродроме баьхкар ДРВ премьер-министр Фам Ван Донг, Вьетнама къахьегамхой парте ЦК хьалхара секретарь Ле Зуан, ДРВ Къаман собране Массазарча комитета председатель Чыонг Тинь, кхыбола ДРВ партеи правительстваи кулгалхой, общественноста викалаш, Ханое аккредитованни йолча дипломатически миссешта керте латтараш, моттигереи кхыча мехкашкареи журналисташ.

Курра ек Советски Союзеи Вьетнама Демократически Республикаи гимнаш. Нов. Косыгини советски делегаце членаши Фам Ван Донг шоашца а волаш сийленна оттадаьча хан мугІараашта хьалхашка гІолла чакхбоал, вьетнамски новкъостий Іадика ювц.

Цул тІехьагІа трибуна тІа боал новкъостий Косыгини Фам Ван Донги.

Советски делегацена лаьрхІа ше къамаьл деш, ДРВ премьер-министра Фам Ван Донга йоах, Ханое хинначa переговораша новкъостал дир вай мехкашта юкъе вежарашха леладу доттагІали барт-цхьоагІон гІулакхаши чІоагІдара, доккха дакъа лаьцар машар, къаман лоІам, демократи, социализм бахьан долаш лоаттабеча къовсама юкъарча хьаштий духьа социалистически лагерь кхотаенна хулга чІоагІдара юкъе.

Шун визито, аьлар премьер-министра, тха дегаш ураоттадир социалистически Къилбаседен Вьетнам хьалъечеи лораечеи. Къулбехьен Вьетнамерча тха дай-мехкахоша лоаттабеча патриотически къовсаме, тха мохк машара наькъаца вІашагІтохара гІулакха.

Фам Ван Донга белгалдаьккхар, вежарашха болча социалистически мехкацара ший декхар советски халкъо кхоачашдергда аьнна Советски правительства яь заявлени ерригача Вьетнаме чІоагІа дегаш айдаларца тІайийца хилар. Пурам да сона, аьлар Фам Ван Донга, вай вІашагІкъасташ вьетнамски халкъа кІоарггача дега чура доагІаш долча дешашца шоашка йист хила: баркал хилда КПСС-а, баркал хилда сийлахьйоккхача Советски Союза правительстванеи халкъаи, коммунизм хьалъяра гІулакхаи машар лоаттабара гІулакхаи советски халкъо дІахо доккхий толамаш дахар лов сона.

Микрофона дІатІавода новкъост Косыгин. Цо дег тІара баркал оал Вьетнама партена, правительства кулгалхошта, дерригача халкъа цар дег тІара тІаэцарах, дика хьаьший дарах, советски халкъага цар безамеи доттагІлени дешашца моаршал даларах. Гул мел веннача чІоаггІа, дІаьхдаь тІоараш а детташ тІайийцар вьетнамски халкъо американски империалисташтеи цар сайгонски марионеткаштеи духьала лоаттабу турпалера къовсам советски халкъо, правительства, Советски Союза Коммунистически парте хьалда хьаллоацаргхилара хьакъехьа Советски правительствана керте латтачо яь заявлени.

ВІашагІдеттадаларахи беседаш ярахи хьахиннараашта чІоаггІа раьза а йолаш дІайода, аьлар А. Н. Косыгина, советски делегаци Вьетнама Демократически Республикера. Вай мехкашка экономикеи культуреи айяра гІулакхаш мишта лел дувцаш йола, дІахорча планий хьакъехьара информаци дІа-юха эцаро вайга йиш хилийтар войх хІаране хьашташи позицеши дикагІа йовза. Цхьа барт болаш хиннад вай Советски Союзаи Вьетнама Демократически Республиканеи юкъера доттагІлен бувзамаши вежарашха дола барт-цхьоагІон гІулакхаши дІахо чІоагІдара тІадерзадаь гІулакхаш чакхдахара даькъе. Вай барт вІаштІехьбаьлар Вьетнама Демократически Республика оборонни низ чІоагІбар духьа чакхдоахаргдолча гІулакхий хьакъехьа, вай вІаштІехьдаьккхар цу дешашта хан-ханнахьа консультацеш ергйолаш.

Новкъосташа Фам Ван Донга, Ле Зуана, Чыонг Тина, ДРВ партеи правительстваи кхыча кулгалхоша советски делегаце членашта вежарашха мархІа а лийлхе, барташ доах, уж дикача наькъа тІа бувц.

Моттигерча ханах 9 сахьати 30 минути яьлча советски хьаьший тІабола самолет ханойски аэродрома бетонни наькъа тІара хьалкъаст.

ЦХЬАНА ЯЬ СОВЕТСКО-ВЬЕТНАМСКИ ЗАЯВЛЕНИ

ХАНОЙ, 10 февраль. (ТАСС). Вьетнама Демократически Республика правительства йийха ена доттагІлен визитаца 6 февралера денз 10 февралага кхаччалца укхаза хилар КПСС ЦК Президиума член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин керте латта Советски Союза делегаци.

Советски Союза делегацеи Вьетнама Демократически Республика делегацеи дийцар шин мехка юкъера доттагІлени барт-цхьоагІони гІулакхаш леладара дешаши шинна а оагІонна хьаштдола дунен халкъашта юкъера лоархІамера дешаши.

Цхьана яьча советско-вьетнамски заявлене тІа белгалдоаккхача тайпара, дег тІара, доттагІленца, къайлагІа хІама доацача уйланца чакхъяьлар переговораш.

Советски Союзаи Вьетнама Демократически Республиканеи юкъерча гІулакхий дешаех хетараашта дІа-хьа дагаяьлар шаккхе оагІув, хІаьта цар хьакхайкадир шоашта юкъера барт-цхьоагІон гІулакхаш толаме дегІаахара шоаш раьза хилар.

ДРВ делегаце белгалдаьккхар советски халкъ чІоаггІа дукха дезаши цунна доккха баркал оалаши вьетнамски халкъ хилар. Вьетнамски халкъо, йоах заявлене тІа, дег тІара баркал оал Советски Союза партена, правительствана, халкъа къилбаседене социализм хьалъяреи даьхе машара наькъаца вІашагІтохар духьа патриотически къовсам лоаттабареи гІулакха шийна цар хьалхагІа а хІанз а доккха новкъостали гІои дар бахьан долаш.

СССР правительствои ДРВ правительствои хьежар США оагІонгахьара Вьетнама Демократически Республикана духьала цахаддаш провокацеш лелаяри гуччахьара агрессакташ яри бахьан долаш эттача хьалага. Дунен халкъашта юкъерча бокъонашцеи 1954 шерарча Женевски соглашенешцеи тардала йиш йоацаш хиларах тарра, шинна а правительства хьдда харцахьа лоархІ США агрессивни гІулакхаш.

СССР правительства цІаькха а бакъдир, социалистически интернационализма принципий ларрагІа хьайоагІача цо вежарашха болча социалистически мехка кхерамзле Іалашъелга бе башха ца хеташ дуЧаргйоацилга, ДРВ-ена эшаш дола новкъостал дергдолга а из хьаллоацаргйолга а. Шинна а мехка правительстваш яха йоаггІача тайпара барта яхай ДРВ оборонни низ чІоагІбар духьа чакхдоахаргдолча гІулакхий хьакъехьа, цар вІаштІехьдаьккхад цу белгалдаьча дешашта хан-ханнахьа консультацеш елга.

Советски Союзо бизза хьаллоац Къулбехьен Вьетнаме бахача наха Къулбехьен Вьетнам мукъаяккхара Къаман фронта кулгалдца лоІам, демократи, машар, нейтралитет бахьан долаш лоаттабу къовсам.

Шинна а оагІоно цхьан бартаца хьакхайкадир, къулбехьенвьетнамски дош къоастадара цаІ мара боаца нийса никъ сенах латт аьлча, из США Женевски соглашенеш бокъонца кхоачашъе езаш хиларах латтилга: агрессивни тІом сов чехка соцабар, Къулбехьен Вьетнамера ший бІунаш, тІема персонал араяккхар, гера дІадахьар, моллагІча тайпара гІийрта а Къулбехьен Вьетнама чура гІулакхаш шийга къоастадайтара Вьетнамски халкъа бокъо а луш.

Шинна а оагІоно бакъдир, саготта кхоачашданза дургдоаца декхар — из массане юкъара машар лорабар духьа лоаттабу къовсам чІоагІбелга, империалистий кхерамера уйлаш йохаелга, цар агрессивни гІулакхаш юкъахдутилга хилар. ХІанз машар лорабар яхилга — из да дерригача дунен тІарча машара чІоагІале йола социалистически система низ макхоачча чІоагІъелга, къамий-кортамукъален болам дегІабоалабараи дунен халкъашта юкъерча болхлой класса къовсамаи мамогга новкъостал делга, лаьттан тІара машар безаш дола дерригa низаш оарцагІдоахилгеи кхотаделгеи, империализманеи цун керттерча низа — американски империализманеи духьала хьдда къовсам лоаттабелга, тайп-тайпара политически социальнии строяш йолаш дола мехкаш машаре дахара политика чакхъяккхар духьа, къовсам тІа йола дунен халкъашта юкъера проблемаш переговорий наькъаца къоастаяр духьа къовсам лоаттабар.

Шинна а оагІоно хьаллаьцар ядерни герз бокъонца декхарахи хІалакдаь цІендаь дІадаккхарахи дола дош дувцара дунен тІарча дерригача мехкий лакхерча боарамера совешани гулъяра хьакъехьара Китайски Халкъа Республика правительства предложени.

СССР-еи ДРВ-еи правительствашa хьахьекхар дуккхача оагІорахьара ядерни низаш вІашагІтоха, ядерни герза тІабода никъ малхбузенгерманcки реваншисташта хьабелла безам болаш йолча дуккхача империалистически паччахьалкхений — НАТО тІема блока члений уйлашта духьала къовсам лоаттабе лаьрхІа шоаш хилар. Цар хьаллаьцар Варшавски договора юкъе дакъа лоацача мехкаша вІаштІехьдаьха, цу мехкий оборонни низ чІоагІбараи Европера кхерамзле Іалашъярац тІадерзадаь гІулакхаш.

Советски Союзои ДРВ-еи хьдда харцахьа лаьрхІар Лаосеи Камбоджаи чурча гІулакхашта империалистически мехкаш юкъегІертилга, Къулба-Малхбоален Азе шоай доал лоаттадар духьа къамий-кортамукъален болама духьаларча къовсама герза метта Малайзех пайда эца империалистически державаш гІертара духьала къовсам лоаттабе чІоагІдир, хьаллаьцар Къилбаседен Калимантане бахача наха лоаттабу кортамукъален къовсам, Тайвань юха хьаялийтар духьа китайски халкъо лоаттабу нийсхон къовсам, ший даьхе машара наькъаца вІашагІтохар духьа корейски халкъо лоаттабу къовсам.

Шинна а правительства хьакхайкадир, шоаш дІахо а марксизма-ленинизма, пролетарски интернационализма ларда тІа вежарашха долча социалистически мехкашта юкъера кхотадалар чІоагІдар духьа, новкъостлен уйланца цхьатаррарча бокъонех барт-цхьоагІон гІулакхаш леладари вІаши новкъостал дари духьа, социализми коммунизми хьалъяра даима машарера хьалаш Іалашдар духьа къовсам лоаттабергхилар; империализмо лелаеча агрессеи тІемаш хьедареи политикана духьала хьдда къовсам лоаттабергхилар, дерригача дунен тІара машар лорабергхилар, тайп-тайпара политическии социальнии строяш йолча мехкашта юкъе машаре дахара политика лелаергхилар. Социалистически лагери дунен халкъашта юкъера коммунистически болами цхьоагІо йолаши кхотабеннеи хилар, йоах заявлени чакхйоаллаш, юкъарча моастагІчунца — империализмаца машар, къаман лоІам, демократи, социализм бахьан долаш лоаттабеча къовсаме болхлой классеи дерригача халкъийи котало Іалашъяра хиланза дардоаца хьал да.

Шинна а оагІоно белгалдаьккхар доттагІленца вІашагІкхеташи беседаш еши хиннача моттига шоаш геттара раьза хилар, цар лоархІ, Советски Союза делегаце визито СССР-аи ДРВ-енеи юкъера доттагІлен гІулакхаш а вежарашха леладу барт-цхьоагІон гІулакхаш а дІахо чІоагІдара юкъе лоархІаме дакъа дихьа хилар.

СОВЕТАШКА — ДИКАГІБАРАШ

Политически хьинар лакхденнача хьале дІахо еш латт вай республике моттигерча Советашка депутаталла кандидаташ оттабеш йола собранеш. Моттигерча Іаьдала органашка бахийта шоашта юкъе дикагІа болча наьха цІераш йоах харжархоша. Уж ба промышленни а юртбоахама а производстве, транспорте хьалха латтараш, интеллигенце дикагІа бола викалаш партийнни советскии органий болхлой.

Грознерча ГАРО заводе болхлой собране шевар раьза а волаш депутатий кандидаталла оттабир коммунистически къахьегама ударникаш токарь Мусаев Авалу, слесарь Горбунов Семен Дмитриевич, гальванщица Никичук Любовь. Низ кхо ца бет къахьегарца коллектива юкъе сий даьккхад цар.

Собране цхьа барт а болаш соцам бир: Мусаев Авалуи Никичук Любовь Константиновнаи Грозненски городской Совета депутаталла кандидаташи хІаьта Горбунов Семен Дмитриевич — Ленински районни Совета депутаталла кандидати оттаве.

Дукха нах гулбеннабар Шелковски района «Коммунизмага бода никъ» яхача колхоза собране. Колхозхоша цІи яьккхар шоаш депутаталла бахийта лаьрхІача кандидатий. Уж ба комсаш лелаеча звено цІи хеза йола звеньевая Шемякина Валентина Николаевнаи колхоза председатель Картавцев Петр Гавриловичи.

ДІадахача шера паччахьалкхенна юртбоахама продукци эггара хьалха дІаенна яьлар из, хІаьта хІанз бІаьстанарча балха дика кийчъенна а я. Уж толамаш доахача юкъе дизза дакъа лаьцад цу звеньевойс а колхоза председатела а.

Шоай дикагІа бола къонгаши мехкарийи белгалбоах наьсархоша депутаталла бахийта.

Наьсарен «Электроинструмент» яхача завода болхлой, гІулакхерча наьха, инженерно-технически болхлой собране района Совета депутатий кандидаталла оттабир револьверщица Коригова Хьаваи литейни цеха начальник Арчаков Жабраила Къамбулати.

Коригова Хьава цига болх беш йола дерригаш а ши шу мара дац. Цхьабакъда, тахан из заводе дикагІ-болча нахах цаІ я.

Асланбек Шерипова цІерахча лоамарча колхозе де а доагІаш сий деш я Ахриева Фатима. Цудухьа колхозхоша цхьа барт а болаш района Совета депутаталла кандидат яьй из. ЧІоагІа раьза хинна белгалбаьхар юртбоахама артела членаша Дарьяльски юрта Совета депутатий кандидаталла колхоза МТФ заведующи Куштов Абубакар, Ахильгова Хасиман, хьехархо Цурова Заретхан.

ЕРАШ БА УЖ, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР МЕХКДАЬТТАИ МЕХКДАЬТТА-ХИМИЧЕСКИИ ПРОМЫШЛЕННОСТА ЗАСЛУЖЕННИ ДЕЯТЕЛАШ

АВРАМЕНКО Николай Дмитриевич, «Малгобекнефта» НПУ № 1 йолча кІоарга бурув тохача контора начальник.

АЛБОГАЧИЕВ Ахмет Хасанович, «Малгобекнефта» мехкдаьтта промыслови управлене 3-ча промысла директор.

БАБУКОВ Владимир Георгиевич, «Старогрознефта» мехкдаьтта промыслови управлене керттера инженер.

ЛИТВИН Аркадий Павлович, Грозненски химически комбината керттера инженер.

МАЦИЕВ Ахтахан Мациевич, «Грознефтеразведка» треста управляющи.

НАЗАРЕТОВ Михаил Богданович, «Грознефть» яхача объединене начальник.

ОЛЕЙНИКОВ Иван Денисович, «Грознефтеразведка» треста производственно-диспетчерски служба начальник.

ПАЛЬЧИКОВ Гаврил Федорович, «Грознефтехимзаводы» яхача объединене начальника заместитель.

ТРОИЦКИЙ Александр Иванович, «Грознефтехимзаводы» яхача объединене ПТК управляющи.

СЕМИЛЕТКА ТІЕХХЬАРЧА ШЕРА ПЛАН — ХАНАЛ ХЬАЛХА

Республика партийно-боахама актива собранера

Оаха хоам баьча тайпара, укх деношка Грозне партийни боахама актива собрани хилар. «1964 шерара плани социалистически декхараши кхоачашдара итогаши 1965 шера план кхоачашъелга Іалашдара хьакъехьара областной партийни организаце декхараши» яхача дешах доклад йир собране КПСС Нохч-ГІалгІай обкома секретара нов. Апряткина.

Советски халкъий барт тайнича дезала юкъе вай Дакъе дІахо хозъяра шоай хьинар ца кходеш къахьегаш ба Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхой, йоах докладчико ше дІаволалуш. Из хьахьокх республика промышленноста, транспорта, гІишлошъеча организацеша семилетка хьалхарча яхх шера баьча балха итогаша. Шерага-ра-шерага кхоачашъю республика промышленносто валови продукци арахецара план.

1959—1964 шерашка дукха предприятеш болх бе дІайолаенний республике, керда промышленни районаш хьахиннай Аргун яхача поселке, МалгІабике, Наьсаре, Гудермесе. Мехка халкъа боахамга хІанзе а кхоач вай кердача предприятеша арахеца электрифицированнии медицински инструменташ, хІама дуста приборащ, радиотовараш, кхыдараш. ЧІоаггІа дегІаьхкай транспортен бувзамен средстваш.

Къаьстта сиха дегІаенай семилетка шерашка республика мехкдаьтта доаккха, мехкдаьтта чакхдоаккха, химически промышленность. Мехкдаьтта доалла керда моттигаш хьайийлай МалгІабика, Вознесенска, Іаьли-Юрта, Эльдарово, Хаян-Корта районашка. 1959 шерачул кхозза дукхагІа даьккхад мехкдаьтта 1964 шера.

Мехкдаьтта доаккхилга дегІадаро торо хулийт мехкдаьтта чакхдоаккха, къаьстта химически промышленность дегІайоалае. Из хьахьокх химически промышленноста продукци тІеххьарча ялх шера юкъера лаьрхІача хІара шера 19 процент дегІаена хиларо.

Еррига республика хьайицача 1,9-зза дегІаенай тІеххьарча ялх шера республика промышлении производство. 65,6 млн. сома маьха я цу юкъа планал совгІа арахийца продукци.

1964 шера плани социалистически декхараши кхоачашдара итогаши 1965 шерара паччахьалкхен план кхоачашъяра декхараши дувц докладчика дІахо. 1964 шера план ханал хьалха, 25 декабре кхоачашъяьй, йоах цо. Планал совгІа арахийца продукци 8,7 млн. сома маьха я.

Социалистически яхье цІаькха а доккхий толамаш даьхад республика мехкдаьттахоша. 1963 шераца нийсдича 34 процент дегІадоалаьд цар мехкдаьтта доаккхилга, 22 процент дукхагІа яьккхай газ. ЛерхІачул дукхха дукхагІа деннад Даьхенна планал совгІа даьккха мехкдаьтта.

Ерригача нефтепромыслови управленеша кхоачашдир тІайийца декхараш. Мехкдаьтта доаккхилга шозза лакхдаьд «Горскнефта» мехкдаьттахоша.

Къаьстта белгалдаккха дезаш да, йоах нов. Апряткина, дукхача хана денз тІехьабусаш хьабоагІача Нохч-ГІалгІайчен бурув деттараша укх шера духхьашха скважинаш яхара хьакъехьара паччахьалкхен плани шоаш тІайийца декхараши кхоачашдаь хилар, планал совгІа техад цар 5 эзар метр гаргга бурув.

Дика я семилетка яллагІча шера баьча балха итогаш мехкдаьтта чакхдоаккхачеи химически промышленноста предприятей. Ханал ворхІ ди хьалха кхоачашдир валови продукци арахецара план «Грознефтехимзаводы» яхача объединене. Планал совгІа бІаьш эзараш тоннаш автобензинаш, дизельни доагор, авиационни даьтташ, парафин, дукхха кхы продукци елар соахка мехкдаьтта чакхдоаккхараша.

Керда толамаш даьхад семилетка яллагІча шера машинашъеча, энергетически, ейгача, кхачан, бытови гІулакхаш деча промышленноста болхлоша, хІаьта иштта транспортен бувзамен предприятей коллективаша. Шера планал совгІа дукха болат, электроэнерги, оатхалашта лаьрхІа хьу, мебель, трикотажни изделеш, слюда, кІир, макароний, кондитерски, калбасни изделеш, кхыйола продукци арахийцай соахка.

Семилетка яллагІча шера дукхха лоархІаме производствении объекташ хьаяь а яьха болх бе йолаялийтай гІишлошъераша. 1963 шераца нийсдича 22 процент лакхбеннаб 1964 шера ерригача капиталовложеней боарам.

Паччахьалкхен планах хьахийнача средствай чотах хьа а даь нах чуховшабаьб 104 эзар квадратни метр площадь йолча цІенош, хьалъяь яьхай 6500 моттиг йола 10 школа, 600 моттиг йола деша даха йоацача берий учрежденеш, кхы объекташ.

Областной партийни организаце халкъацара бувзам чІоагІбар, цо ший беррига болх къахьегамхой опыта а цар творчески хьинара а ларда тІа лоаттабеш хилар бахьан долаш вІаштІехьдаьннад, йоах докладчика. халкъа боахам дегІабоалабеча иштта толамаш даха. Цо торо хилийтай дІадахача шера социалистически яхь шерра йоаржаен коммунистически къахьегама тІехьара болам дІахо дегІабоалабеи.

106 эзар саг чу а воагІаш йола 5000 бригада, смена, участок, 811 цех, 90 предприяти я хІанз коммунистически къахьегама тІехьарча болама юкъе дакъа доацаш.

Коммунистически коллектив яха сийлен цІи лелаеш 1800 бригада, 195 цех, 7 предприяти я, вурийтта эзар болхло, инженерно-технически болхло, гІулакхера саг ва кхоане тохкарий отрядаца — коммунистически къахьегама ударник волаш.

Вай доккхал де йиш я Карабулакски бурув деттача контора бурув деттар В. И. Неткачев, «Малгобекнефта» НПУ оператор Х. Юсупов, иштта дукхха кхыбараш санна болча производстве хьалха латтарех.

Къаьстта теркам тІабахийта дувц нов. Апряткина республика бурув деттача организацей болх тоабеш «Грознефта» объединене, МалгІабика горкомо, Старопромысловски Октябрьски райкомаша баьча балхах. Бурув детта организацеш квалифицированни кадраша Іалашъяр бахьан долаш вІаштІехьдаьлар, йоах докладчико, бурув деттача бригадашка къахьегама а технологически а дисциплина чІоагІъе, бурув сихагІа тоха, технико-экономически хьокхамаш лакхде.

Соахкарчул дукхагІа лоаттабаьб партийни комитеташеи юкхьанцарча партийни организацешеи промышленноста деррига доакъошка, транспорта, гІишлошъеча керда техникеи технологии юкъейоалаяра, производственни процессашта автоматизации механизации яра гІулакха тІахьожам.

Бурув деттача, масала, 42 эзар метр бурув зІамагІъяь а зІамига а знамето йолча останца техад 1964 шера. Цунах боккха пайда баьлар: 232 эзар сома маьха материалаш кхоаьй.

ДІадахача шерашка а санна шерра пайда ийцар соахка республика промыслашка пласташта искусственни воздействи яра методах. Из бахьан долаш бІаьш эзараш тоннаш мехкдаьтта тІакхийтар.

Технически прогресс дегІайоалаеча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода, нефтемаслозавода, химически комбината, машинашъеча предприяте коллективашта карагІдийна доккхий гІулакхаш дувц докладчико.

1964 шера промышленность, транспорт, гІишлошъяр дегІадоаладеча даьха толамаш доккхий дале а, йоах нов. Апряткина, воай балхацара кхоачамбоацараш дицдалийта йиш яц вай. Цу позице тІара хьежача вайна гучадаргда производство дегІайоалаяра ерригача торонех воаш пайда ийца ца хилар. Дукха да вай промышленноста дерригача доакъошка, транспорте, гІишлошъеча болх дІа ца бохийташ дола кхоачамбоацараш, пайда эцанза резерваш.

Вай керттера резерв я ерригача предприятешка паччахьалкхен план кхоачашъяйтар. 18 предприяте йисар 1964 шера план кхоачаш ца еш. Нагахьа санна цу предприятеша шоай план кхоачашъяьяларе шийга кхаьчачул совгІа 8,3 млн. сома маьха промышленни продукци кхоачаргьяр мехкага.

МалагІа предприятеш я 1964 шера план кхоачаш ца яьраш? Уж я «Трансмаш» завод, дулхакомбинат, Грозненски гормолзавод, МалгІабикера маслозавод, «Сельхозтехника» мастерскеш, кхыяраш.

Парте горкомаши райкомаши къаьстта бІарг доккхаш хила еза тІехьаюсача предприятей балхага, чІоаггІа лакхбе беза тІадилла гІулакх кхоачашдарах бола хІара предприяте кулгалхочун бехктокхам.

Планах лаьрхІад 1965 шера тІаккхетача продукце 70 процент къахьегама овсарле лакхъяра чотах кхетийта. Цхьабакъда, вай цхьайолча предприятеша хІанз а кхоачашъяц цу лоархІамерча гІулакха хьакъехьара заданеш.

ХІара предприяте я къахьегама овсарле лакхъяра эша торонаш, царех боккъонца пайда эцар данза дарг доаца хІама да. Къахьегама овсарле лакхлургьа авареш дІайоахе, къахьегама бокъонца нормировани йойя, беррига болхлоша нормаш кхоачашъергйола гІулакх вІаштІехьдоаккхе.

Технически прогресс дегІайоалаеча производства керттерча фондех пайда эцачеи вай дика толамаш даьхадале а, йоах докладчико, керда техникеи прогрессивни технологии юкъейоалаяра, производства процессашта автоматизации механизации яра, оборудованех пайда эцара даькъе доккха кхоачамбоацараш да вай.

Ала дезаш да, 1964 шера республикана оттаяь керда техника, автоматизацеи механизацеи средстваш, хьалха латта технологи производствана юкъейоалаяра, Іилма-тохкама балхаш дара план 78 процент мара кхоачашдаь ца хилар. Къаьстта во латт керда машинаши материалаши хьаяра? прогрессивни технологи юкъелхьара заданеш кхоачашъяра гІулакх. Ледара бу ГрозНИИ, «Гипрогрознефть» яхача институташа болх.

Керда техника юкъеяхьара заданеш кхоачашъяьяц мехкдаьтта чакхдоаккхача промышленноста цхьайолча предприятеша. Оборудованена модернизаци яра гІулакх ледара лел машинашъечеи металлах хІамашъечеи предприятешка.

Дукхача предприятешка лоха я оборудованех пайда эцара коэффициент, станоккий парка доккхача даькъо е вІалла болх бац, е цхьан сменах бу.

Дукхача моттигашка тІехьадоах керда мощностащ болх бе йолайолийтилгеи цар проектни мощность караерзаелгеи. Из бахьан долаш дІадохийтача хІара сомо юхалур да деззача тайпара чехка дегІадагІац производства экономически эффективность лохлу.

Республика промышленноста эггара рентабельнегІа долча доакъоех цаІ да мехкдаьтта даккхар. «Грознефть» яха еррига объединени хьайицача 3 процент лохденнад 1964 шера продукцега дІадодар. из бахьан долаш 1489 эзар сом ахча кходаьд шера.

Тохача буро метрага дІадодар лохдеш дукхха балхаш даьд республике, цудухьа дукххача шерашка эггара хьалха зе доацаш болх баьб бурув деттараша. Цхьабакъда, ерригача бурув деттача организацеша бац болх рентабельно. Масала, «Грознефтеразведка» яхача тресто соахкарчул дукхагІа ахча дахийтад бурув тохара балхашка.

«Грознефтехимзаводы» яхача объединене а кхоачашъяьй продукцега дІадодар лохдара план. кІезиг-дукха хІама кхо а даьд. Цхьабакъда, цу объединене предприятешка хІанз а дукха я пайда ца эцаш продукцега дІадодар лохдара торонаш.

Цхьайолча заводашка хІанз а дукха дов мехкдаьттеи мехкдаьтта продукташи. Мехкдаьттеи цунца хьайолагІа гази дукха йов мехкдаьтта промыслашка.

Продукцега дІадодар чІоаггІа лакхду бедал, материалаш, доагор, кхыдараш кхомбоацаш доадаро. Масала, цхьайолча предприятеша дукха гІо даш текх.

Цул совгІа, республика предприятеша арахецача продукце 160 гаргга тайпа планово зе деш, рентабельни доацаш да. Москверчеи Ленинградерчеи предприятеша дІадоладаь гІулакх хьал а лаьца, предприятей коллективаша еррига изделеш рентабельни хилийтара де деза гІулакхаш белгалдаьхад. Цхьабакъда, уж шоаш де лаьрхІараш лерттІа кхоачашдац цхьайолча предприятеша, рентабельни йоаца изделеш хІанз а дукха я.

Гаргарча хана уж деррига кхоачамбоацараш дІа а даьха промышленноста, транспорта, гІишлошъяра балха экономически показателаш тоае а мел эшар долаш да вай.

Экономически показателаш лакхъяра чІоаггІа лоархІам болаш я болх комплексно экономически эффективни хилийтара тІехьара социалистически яхь дІайолаяьча Грозненски нефтемаслозавода инициатива.

Шоай предприяте меттел шоаница бувзамаш долча предприятей технико-экономически показателаш а лакхъяра тІадерзадаь да заводе дІадоладаь гІулакх.

Нефтемаслозавода технологий хьокхамах комплексни экономически эффективноста тІехьарча яхьа юкъеяхай дукххача предприятей коллективаш. Беррига низ тІабахийта беза из болам шербара, нефтемаслозавода опыт массанахьа а дІайоаржаяра.

Капитальни гІишлошъечара кхоачамбоацараш дувцаш, докладчико белгалдоах 1964 шера капиталовложеней план 89 проценти, гІишлошъяра-монтажни балхий план 88 проценти мара кхоачаш ца яр.

«Грозпромстрой» тресто кхоачашъяьяц жилищни кооперацена цІенош хьалдара план. Цу гІулакха хьахийна ахча 54 процент мара дІахийтадац.

62 процент мара кхоачашъяьяц наха чубаха цІенош хьалдара план «Чечингсельстрой» тресто, 35 процент мара кхоачашъяьяц план «Чечингводстрой».

Капитальни вложеней план кхоачаш ца яр бахьан да, йоах докладчико, гІишлошъераша хІанз а шоай къахьегамеи материальнии ресурсаш дукххача объекташта дІаекъаш хилар. Дукххача гІишлош хьалъеча моттигашка лерттІа вІаштІехьбаькхабац къахьегам, цхьан сменах мара бац болх, наьха балха безам тІагІоргболча тайпара вІаштІехьдаькхадац алапи телара гІулакх. Заказчикий бехках балхаш тІехьадувлаш моттигаш а кІезига яц. ГІишлош хьалъе йолаялара балхаш чІоаггІа тІехьадоах стройкаш ханнахьа проектно-сметни документацеца Іалаш ца яро, финансировани елга тІехьадувларо. Дукха кхоачамбоацараш долаш хул увттаеш йола проекташ а. ГІишлош хьалъеча дукха хувцалу кадраш.

Коммунизма материально-технически база хьаяро дІадех арахеца продукци дукха хилийтарал совгІа из дика а хилийтар. Цудухьа чІоаггІа теркам тІабохийт областной партийни организаце продукце дикал лакхъяра.

ГрозНИИ Іилмахошца цхьана дукхха балхаш даьд Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода коллективо алюмосиликатни катализатора дикал лакхъеш. Вай мехка дикагІъярех я хІанз цу предприяте алюмосиликатни катализатор. Арахецача продукце дикал лакхъеш дикка балхаш даьд химически комбината, дукххача кхыча предприятей коллективаша.

Цхьабакъда, кІезига яц потребителя яххача тайпара йоаца продукци арахецаш йола предприятеш а. Масала, 1065 аьшка менги тоабе аьнна юхабайтаб дІадахача шера паччахьалкхен торгови инспекце, 11700 барзкъа дайтад иштта юха.

Продукце дикал лакхъеча боккха лоархІам болаш ба дукха ха йоацаш 20 московскии 18 ленинградскии предприятей инициативах баьржа патриотически болам. Цар лаьрхІад кхаь-диъ шера керттерча изделей дикал дунен тІа дикагІйолча стандарташка кхоачае.

Из дика гІулакх хьаллаьнад вай дукххача предприятей коллективаша. Цхьабакъда, цхьайола предприятеш хІанз а цу дикача гІулакха юстара латт. Продукце дикал лакхъелга кампани а йоацаш дииза даргдоаца гІулакх хилар кхетаде деза массане а.

Бутт совгІа ха а я 1965 шу хьахинна. Укх юхебисача 11 бетта вай беча балхах тийша ца семилетка а укх шера план а кхоачашъяр. Январь бетта итогаш во яц вай. ШерагІа йоаржае еза предприятешка 1965 шера план кхоачашъяра яхь. Шеко яц вай республикеоча къахьегамхоша партийни организаце хьалхленца семилетка тІеххьарча шера керда толамаш доахаргхилара.

Пренеех эггара хьалха къамаьл дир Грозненски химически комбината парткома секретара нов. Романова. Цо дийцар дІадахача шера комбината коллективо даьхача толамех. Валови продукци арахецара план кхоачашъяьй 103,7 процент, къахьегама овсарле лакхъяра — 103,8 процент. Дика къахьийгад кердача шера хьалхарча бетта а. Комбината коллективо семилетка тІеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъе аьнна дика гІулакх дІадоладаьд, хІаьта республика дукххача предприятеша из хьал а лаьцад.

Цхьабакъда, йоах нов. Романова, тха балха юкъе кхоачамбоацараш нийслу. Масала, керда техника балха юкъеяхьара оаха кхоачашде лаьрхІа гІулакхаш гІишлой - монтажни организацей балха плана юкъе кхахьац. Цо чІоагІа новкъарле ю. Иштта терко е езаш да капитальни ремонт яра дешаш а. Комбинате ремонт яра ахча долаш да, бакъда уж балхаш де подрядни организацеш яц. Цу тайпара гІулакхаш къоастаде дезаш да.

Дукха моттигаш нийслу комбинате болхлой хувцалуш а. Тоъаш дац нах чубаха цІенош, общежитеш, берий учрежденеш. Нах чубаха цІенош хьалдара совнархоза тхона хьахьожадаь ахча кхыча гІулакхашта дІахийта гІерт объединени. Из нийса дац.

Нов. Романова тешам лу, 1965 шера тІайийна социалистически декхараш толамца кхоачашдара комбината коллективо беррига низ тІабахийта къахьегаргхилара.

Дош лу нов. Корнаева—«Малгобекнефта» НПУ № 2 йолча бурув деттача контора директора. 1964 шу дика толамаш доахаш чакхдаьккхад бурув деттараша, аьлар цо. ТІехкхоачашъяьй бурув тохара, къахьегама овсарле лакхъяра, скважинаш эксплуатаце дІаялара паччахьалкхен планаш. Дика тоаденнад керда техникеи технологии балха юкъекхахьара балхаш а.

Контора болх тоабара чІоагІа новкъостал даьд бурув деттараша юкъе шерра социалистически яхь йоаржаяро, кердадараш, толашагІа йола опыт юкъеяхьаро. Тхо долча дукха бригадаш я коммунистически хьисапе къахьегаш, планаш дукхха а тІехкхоачашъеш. Царех я нн. Майстрева, Панкова кулгалду бурув деттарий бригадаш.

— Бурув деттарга дІадодар кІезигдара. — йоах нов. Корнаева, — экономически балха дукхагІа болхлой, гІулакхера нах юкъеоз оаха, хІаьта вІаштІехьа а яьккха балха юкъейихьай баьча балха учет яра керда метод а. Нагахьа санна хьалхагІа мастера хІара деннара хьокхамаш довза а ца довзаш болх баьбале, хІанз уж миштад хов цуна. Лоацца аьлча, цу методах чІоагІа беркат даьннад тхона.

Лакхе дийца цхьадола толамаш лаьхадале а дукха я тха пайда эцанза торонаш, болх юхабетт кхоачамбоацараша. 1964 шера хала ялх авари яьй контора коллективо. ДукхагІча даькъе абсадни турбаш во хилараxи бурув деттилга квалифицированно ца ледадарахи хул авареш. Балхара дІабувлаш а керда юха хьайийбеш а дукха нах хувцалу. Масала, соахка 177 саг балха хьайийнав оаха, хІаьта балхара дІаваьннав 160 саг. Цу тайпарча хьалашка ритмично болх бе хала да.

ЦІенхаштта тоаде дезаш да МалгІабика мехкдаьттахой бытовой хьалаш. Городе тоъал кхыметтел лораш бац, хІаьта бІаргашта, лергашта зарба ду лораш вІалла а бац. Іалальмате во болх беш я автотранспорт а. Из бахьанце дукха нах балха тІехьабус. Кердача городе бахача наха е клуб, е кинотеатр дац.

Наьха санна тоаде дезаш да бурув деттараш дикагІйолча оборудованеца, инструментаца Іалашбара гІулакх. Цу дешага хьажа беза Грозненски Іилма-тохкама института Іилмахой.

Трибуна тІа воалл Грозненски нефтемаслозавода керттера инженер нов. Степуро. Тха завода коллективо, йоах цо, дика чакхдаьккхар дІадаха шу. ХІанз московскии ленинградскии предприятей болам хьал а лаьца беррига низ тІаберзабаьб оаха арахецача продукце дикал лакхъяра. Шерра яхь йоаржаьй комплексни экономически эффективность лакхъяра тІехьа а. Завода коллективо лаьрхІад тха продукци дІайиеш йолча предприятей экономически эффективность а лакхъяра гІулакхаш вІаштІехьдаха. ХІанз заводо арахеца цхьадола даьтташ дикагІа да США, Канаде, Англе арахецачарел. ДІахо арахецача продукце дикал лакхъяра дукхха гІулакхаш де лаьрхІад.

Заводе дукха ба рационализатораш. ДІадахача шера цар елар 758 рационализаторски предложени, хІаьта царех 627 балха юкъе а йихьар. Цхьабакъда, бакъ хургдац тха балха юкъе кхоачамбоацараш дац аьлча. Царех цхьадараш тха бехк болаш да. ХІанз а дика яц завода цхьайолча бригадаша арахеца продукци. Массайолча установкашка кхоачашъяц балха график. Цхьадола кхоачамбоацараш тха бехках доацаш да. Тха заводе хьалъеш латт дукхха керда объекташ. Цхьабакъда, уж геттара ледара хьалъю, графикаш кхоачашъяц. Дукха кхоачамбоацараш да план увттаеча а. Иштта ледара латт снабжене гІулакх. Терко еза оборудовани тоаяра а. Уж кхоачамбоацараш дІадахара новкъостал эш тхона.

Завода коллектив бІубенна я ше семилетка тІеххьара шу толамца чакхдоаккхаргхилара.

— Семилетка яллагІча шера плани тІайийца хинна социалистически декхараши толаме кхоачашдаьд машинашъеча Грозненски отделене коллективо, — аьлар Грозненски машинашъеча отделене керттерча инженера нов. Филиева. Планал совгІа бань пайда 1,5 миллион сом да. Из котало яккха вІаштІехьдаьннад мехкдаьтта чакхдоахарашца айхха бувзам хилар, керда методаш балха юкъекхахьар бахьанце. Итташ машинисташ ба тха отделене Іалальмате дика болх беш, беза мухь тІабола поездаш лелаеш. Кердача техникаца болх бе. производственни процессашта автоматизации механизации яра дийша, опыт йола кадраш эш. Уж тайпа нах кийчбара а йоаггІаш йола терко яьй оаха. Масала, духхьал соахка 18 саго чакхдаьккхад лакхагІа дешар, хІаьта 36 саго — юкъератехнически дешар.

ЛоархІаме дош гІоттаду оратора. Цо белгалдоах машинаьккъа транспортага ритмично болх байтара де дезараш, мехкдаьтта чакхдоахараша валови продукци арахецара план кхоачашъяь а ца Іеш, иштта кхоачашъе еза оттаяьча ассортиментах продукци арахецара план. Лоаьне еза вагонаш йотташ дІайохийта ха, кхы а чІоагІбе беза «Грознефтехимзаводы» яхача объединене заводашцара бувзам.

— Дийнахь а бус а болх беш я машинаьккъа транспорт, цхьабакъда, грузаш латтача коара товараш предприятеша, учрежденеша алхха ворхІ сахьата мара дІакхахьац. Цудухьа Іалальмате дукха товараш Іов грузаш латтача коа. Хьалха централизованни хьисапе дІа-юха кхухьар грузаш, хІанз из а диццалийтад.

«Грознефта» объединене начальника нов. Назаретова ше къамаьл деш къаьстта теркам тІабахийтар укх шера де дезача балхашта. Къаьстта, аьлар цо, тоабе беза экономически болх. Укх шера бурув детта деза геттара кІоарга. Цу гІулакхага дукха мах дІабода. ХІанз беррига низ тІабахийта беза кІоарга бурув тохача дІадодар лохдара.

ЧІоагІа новкъарле еш гІулакх да материально-технически снабжени эсала хилар. Снабжене органий структура чІоагІа чоалхане я хІанз. ЦІенхаштта къовсам лоаттабе беза технологически бокъонаш телхаечарца. Воча хьал тІа я хьалъеш латта объекташ.

Нов. Назаретова дІахо белгалдоаккх мехкдаьттахошта дукхагІа цІенош эшаш хилар. Иштта йоакхо е езаш гІулакх да мехкдаьттахой бахача районашка культурно-бытовой гІишлош хьалъяр а.

Дукха кхоачамбоацараш а да объединене балха юкъе, хІанз хьалхашка латта декхар да уж сихха дІадахара беррига низ тІабахийтар. Толамца чакхдаккха деза семилетка тІеххьара шу.

Индпошива фабрика коллективо дІадахача шерара план 10 декабре кхоачашйир, аьлар № 8 йолча ателье закройщицас нов. Османовас. Къахьегама овсарле лакхъяьй 109 процент. Укх шера январь бетта план кхоачашъяьй 115 процент, хІаьта къахьегама овсарле лакхъяра план кхоачашъяьй 108 процент.

Къахьегамхой хьашташ дикагІа кхоачашдар дукха ателье болх бе лаьрхІад ІуйрІан 7 сахьат даьлча денз сайран 7 сахьат даллалца. Из наха аттагІа хилийтар духьа даьд. Дукха ба тха ателье хьалха латтараш а. Царех ба нн. Минеева, Нестерова, Зязикова, иштта кхы а.

Цхьабакъда, тхона эш новкъостал. Ательена дика помещени эш. Цул совгІа, 20 ателье чуйоагІаш йолча тха йоккхача фабрике цхьаккха клуб яц. Цу гІулакха терко е еза.

Нов. Османовас ший къамаьл чакхдоалаш фабрика ерригача коллектива цІерагІа дош делар семилетка тІеххьарча шера план толамца кхоачашъергья, аьнна.

«Красный молот» яхача завода коллективо толамца кхоачашъяьй 1964 шера арахецача продукцега дІадодар лохдара, экспортни поставкай, коопераци яра планаш, — аьлар парткома секретара нов. Шейкина. Цхьабакъда, кхоачашъяьяц номенклатурах продукци арахецара план. Цу даькъе дукха болх бе безаш я завода партийни комитет. 1957 шера денз реконструкци еш латт чугуннолитейни цеха. Іалальмате дукха ахча дІадахийтад цунга. ХІанз оборудовани Іо а оттаяь цун болх вІаштІехьбаьккхача чакхдаьнна доалар уж балхаш. Ахча ца хилар бахьанце из де йиш йоацаш да тхо.

Оратора белгалду планировани нийса ца ярах хула зе. Масала, соахка мехкдаьтта аппаратура кийчъе аьнна заказаш дир заводага, шу чакхдоалача хана дукхагІчар хьалхагІа шоаш даь заказаш юхадаьхар. Из бахьанце геттара а халача хьал тІа эттар завода коллектив.

Заводага ритмично болх байтара чІоагІа новкъарле ю тоъал металли подшипникаши ца хиларо.

Арахеца продукци дикеи тешаме хилар, производства эстетика лерттІа лоархІам бар боккхача маьха гІулакх да. Цу даькъе дикка къахьийгад цехий болхлоша, новатораша.

ЦІенхаштта терко е езаш да болхлешта чуІе цІенош хьалделга, царна эш берий учрежденеш хьаеллилга, йоах нов. Шейкина.

ГрозНИИ директора нов. Дорогочинске ше къамаьл деш теркам тІабахийтар шин проблеманна: кІоарга бурув тохараи мехкдаьтта чакхдоаккха керда завод хьалъяра дешаи. ХІанз къаьстта терко е езаш гІулакх да кІоарга бурув тохар. Цо йоккхий торонаш хьаелл. Бакъда, цу хьакъехьа де дезараш а дукха да. Хьае еза керда бурув тоха инструменташ, осташ.

ДІадахача шера институто кІезиг дукха балхаш дир цу хьакъехьа. Цхьан шарах латта керда оста хьадир. Из бахьан долаш бурув тохилга кхозза сихде йиш хилар. ХІанз кхы тайпара дола осташ арахеца а лерхІаш да. Цу тайпара кхыдола гІулакхаш а вІаштІехьдаьхад институто.

Институто чІоагІа теркам тІабохийт хІанз мехкдаьтта чакхдоахача кердача заводий проекташ оттаяра. Гуш да дукххача хана денз болх беш йолча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача промышленносте кхоачамбоацараш долга. ХІанз болх беш я дукхха цхьен тайпара йола кагий установкаш, тоъал яц каталически процессаш, къаенний цхьайола оборудовани. Дукхха заводаш я реконструкци е езаш.

Дукха ха йоацаш оаха итогаш яьй дІадахача шера баьча балха. Гучадаьхад балха юкъера кхоачамбоацараш, белгалдаьхад уж дІадахара наькъаш, тІайийцад керда социалистически декхараш.

Оаха лаьрхІад кердача шера коммунистически къахьегама институт яха сийлен цІи яккхара къовсам доаттабе. Института болхлоша чІоагГІа къахьегаргда шоашта хьалхашка латта декхараш дизза кхоачашдара.

— КПСС исторически XXII-ча съезда решенеш кхоачашъяра 1964 шера керда толамаш даьхад Нохч-ГІалгІайчен энергетикаша, — аьлар «Грозэнерго» управляюще нов. Лихачева. Ерригача предприятеша шера планаш кхоачашъяьй, планал совгІа яьккхай итташ эзараш киловатт-сахьат электроэнерги, кходаьд эзараш тоннаш условни доагор. Партийно-боахама актива собране гулбеннарий теркам махулла дукхагІа электроэнерги кхояра тІабохийт цо. Соахка республика предприятеша миллионаш киловатт-сахьат электроэнерги кхояьй, цхьабакъда, гаьнна пайда эцац вайцига цу даькъерча ерригача торонех.

Къилбаседа-Кавказа совнархозе санна энергетически кхоачамаш дац мехка центральни районашка. Цудухьа хам беш а хьурмат деш а доал де деза царна.

Соахка денз «Грозэнергах» хьатехай «Сельэлектро». Цу гІулакхах доккха беркат даьннад. ХІанз дукха а кІезигагІа хул авареш, хІаьта электроэнергеца дикагІа Іалашъю колхозаш, совхозаш.

Укх шера болх дІахо а тоабара, бахача наьха хьашташ дикагІа Іалашдара де дезараш белгалдаьхар нов. Лихачева.

Семилетка тІеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра низ ца кхобеш къахьегаргда республика энергетикаша, аьлар цо ший къамаьл чакхдоаллаш.

Трибуна тІа вз «Чечингстройтранса» производственно-автотранспортни объединене шофер нов. Гончаров. Тхоай объединене болхлой, инженерно-технически болхлой гІулакхех дувцаргда аз, йоах оратора. Мухь дІа-юха кхахьара 1964 шера план ханал хьалха кхоачашъяьй оаха, мухь дІа-юха кхахьарга дІадодар 54 процент лохдаьд. Цхьабакъда, кхы а доккхагІа да семилетка тІеххьарча шера кхоачашде деза декхараш.

Хвш да уж кхоачашдара гІишлош хьаяра болх кхетамца вІаштІехьбаккха безилга, бакъда, из деш дац. Болх ца беш латташ Іалальмате дукха ха йоаю автотранспорто. Цхьа масала доаладергда аз. Аьшкабетона конструкцей заводе транспорта балха график оттаяьй. Из алхха каьхата тІа мара яц, хІаьта транспорто-м хьалха санна дукха ха йоаккх бе болх боацаш латташ.

Наьха санна терко е езаш дош да объекташта тІадолха наькъаш дохкилга а. Дика наькъаш ца хилар бахьанце машинаш йохаю, ханнахьа материалаш, оборудовани дІатІаяхьа тарлац.

Тоабе безаш ба Червленскии Аргунскии карьерий болх а. Экскаватораш ца тоъар бахьан долаш аргІах латташ бІаьш машинаш бІаргаго йиш я укхаза.

Цхьайолча организацей кулгалхоша, масала, «Грозпромстрой» треста СМУ-7, СМУ-5, СМУ-8 кхетаде деза транспортага бизза болх ца байтаро паччахьалкхенна доккха зе делга.

Дош лу ВЛКСМ обкома хьалхарча секретара нов. Голыгина. Нохч-ГІалгІайчен комсомольцаша, аьлар цо, республика берригача къахьегамхошца цхьана чІоагІа къахьийгад дІадахача шера, хІаьта айденнача хьинарца дІадоладаьд семилетка тІеххьара шу а. Кагирхоша къовсам лоаттабу тІайийца декхараш кхоачашдара, арахецача продукце дикал лакхъяра. Къонача болхлоша дош деннад шиъ кхоъ гозал Іомае, аьнна. Грозненски химически комбинате дика болх бу кагирхошца, уж хьалкхебу болхлой класса революционни традицешца, хІаьта керда балха хьайийцарий цахалдаш йоакхо а ю. Комбината комсомольцаша чІоаггІа терко ю производства эстетика лакхъяра. ХІанзле хоза басар хьекха тоаьй цехаш, иштта тоадеш латт комбината ков а.

Доккхий толамаш доах «Красный молот» яхача завода комсомольцаша а. Царех хІаране декхар тІайицад денна норма 100 процент кхоачашъе, хІаьта 300 къонача болхлочо декхар тІайийцад 1966-ча шера чотах къахьега. Цар дош деннад дІахо шоай балха хьокхамаш лакхде, коммунистически къахьегама ударник яха цІи яккха. Заводе хІара шолла гІа вола болхло из сий дола цІи лелаеш ва. Комсомольцаша шефство лелаю Д—Т яхача насоса конструкци яра. Уж яхье баьннаб арахецача продукце дикал дунен тІарча дикагІча стандартий боарамга кхоачаяра. Цу тайпара масалаш кхы а дукхха доалале йиш я.

Доккхий декхараш латт республика къахьегамхошта хьалхашка семилетка тІеххьарча шера. Уж декхараш кхоачашдулургда, нагахьа санна хІара болхлочо хІара денна ший участка задани кхоачашъеш къахьеге. Комсомольцаша хІанз шерра яхь йоаржаьй ерригача предприятешка арахецача продукце дикал лакхъяра. Шеко яц Нохч-ГІалгІайчен комсомольцаша шоашта хьалхашка латта декхараш сийленца кхоачашдергхилара.

— Мехкдаьттахоша раьза хинна тІаккхнай КПСС ЦК ноябрьски декабрьски Пленумий решенеш, — аьлар «Сунжанефта» НПУ парткома секретара нов. Круглова. — Районни партийни организацеш юхаметтаоттаяро тоабергба промышленни предприятей болх.

Скважинашта бурув тохара семилетка яллагІча шера план ханал дукхха а хьалха кхоачашъяьй оаха, хІаьта цу балхашка дІадодар лохдара чотах паччахьалкхенна эзараш сомаш кходаьд.

Шоай социалистически декхараш тІеххкхоачашдаьд управлене рационализатораши изобретателаши. Цар кийчъяьча предложенеех хьабаьнна пайда итташ эзараш сомаш да.

Цхьабакъда, коммунисташа шоай собранешка белгал ма даххара, мехкдаьттахошта новкъарле еш хІанз а кІезига кхоачамбоацараш дац. Тхакерттерча декхарех цаІ да, — аьлар оратора, — скважинех пайда эцара болх тоабар. Укхаза къахьегам во вІаштІехьбаьккхаб, бригаца кхоачашъяц скважинех пайда эцара план. Цхьайолча объекта тохкам белгга шин-кхаь бетта дІаьхлу. Цу гІулакхо юхаетт бурув тохара темпаш, цунга хьежжа чІоагІа мела лел мехкдаьтта доалла керда моттигаш тохкилга а.

Цу тайпарча кхыча кхоачамбоацарех а дувц нов. Круглова. Масала, овлангара тоаде дезаш да материально-технически снабжене гІулакх, транспорта болх, наькъаш.

Оаха раьза хинна хьаллаьцаб московскии ленинградскии предприятей коллективай болам. ХІанз моттигашкарча Советашка хоржамаш де кийчлуча хана хьинар айдаь къахьегача мехкдаьттахоша керда толамаш доахаргда семилетка тІеххьарча шера.

Собрани чакхйоалаш къамаьл дир Къилбаседа Кавказа совнархоза председателя нов. Иванова. Цо белгалдаьккхар Нохч-ГІалгІай АССР промышленносто Къилбаседа - Кавказе лоархІамегІа йола моттиг дІадоацаш хилар, иштта цо дийцар республика промышленносто дІадахача шера даьха цхьадола толамаш а. Бакъда, аьлар цо, республика промышленноста балха юкъе кхоачамбоацараш а да. ДІадахача шера продукци арахецара план кхоачаш ца еш йисар «Грозтрансмаш», Грозненски дулхакомбинат, иштта кхы а. Къаьстта во болх бир Грозненски швейни объединене, консервни заводо.

Укх шера кхы а доккхий декхараш латт республика промышленноста хьалхашка. Промышленноста производства боарам лакхлургба 9,7 процент, мехкдаьтта дукхагІа доаккхаргда 23 процент, попутни газ — 43 процент, иштта кхы а. Къахьегама овсарле лакхъяра чотах республике валови продукци 56 процент дукхагІа арахецаргья. Уж декхараш кхоачашдара торонаш йолаш я. Эггара хьалха вІаштІехьдаккха деза хІара предприяте паччахьалкхен план кхоачашъелга. Цхьайолча предприятешка дукха дІаухийт бедали материалаши, транспорт сеца латт, дукха авареш хул. Уж кхоачамбоацараш дІадахара деррига низаш тІадерзаде деза хІанззехьа а.

ХІанз хьалхашка латта керттера декхар да арахецача продукце дикал лакхъяр. Цо торо хулийтаргья къахьегама овсарле лакхъе, халкъа боахам дегІабоалабе, советски наьха хьашташ кхоачашде. ХІанз предприяте балха мах арахецача продукце дукхалга хьежжа ца Іеш, цун дикалга а хьежа бергба. Московский ленинградскии предприятей болам хьал а лаьца республика промышленноста дукххача предприятеша дика гІулакхаш вІаштІехьдоах арахеца продукци тІехдика хилийтара. Из боккхача лоархІаме гІулакх да. Декхараш тІайийца а ца Іеш, уж кхоачашдара тІаберзабаь хила беза беррига низ.

Тахан укх собране кІезига дийцар гІишлош ярах. Цхьабакъда, из гІулакх чІоагІа терко е езаш да. Цу балха юкъе дукхха кхоачамбоацараш да республике. Капитальни гІишлош хьалъяра план кхоачашъяьяц дІадахача шера. Капиталовложенеех пайда ийцабац 89 процент мара. Нах чубаха цІенош хьалдара хьожадаьча ахчах пайда ийцабац 83 процентах мара. Берий бешамаш хьалъяра план кхоачашъяьяц 68 процент мара. Цхьайола мощносташ болх бе йолаялийтаяц. Къаьстта ледара латт республике нах чубаха цІенош деша даха ха йоацача берий учрежденеши хьалъелга. ХІара шерра-шера паччахьалкхено дукхагІа рузкъа хьахец цу гІулакха лаьрхІа, пунах бизза пайда эца беза. ДикагІа хургда, хьалхарча ах шера хьалъе еза гІишлош ханал хьалха хьал а яь дукхагІа рузкъа дІадохийте, хІаьта иштта шера е еза гІишлош а ханал хьалха хьал а яь пайда эца беза еррига средстваех.

Тахан дукха критически замечанеш яьй тха совнархоза. Уж оаха къаьстта ювцаргья, хІаьта кхоачамбоацараш юкъера дІадахара де мел дезар вІаштехьа а доаккхаргда.

Шеко яц республика промышленносто семилетка тІеххьарча шера шийна хьалхашка латта бехктокхаме декхараш толамца кхоачашдергхиларах.

«СЕРДАЛО»
2-гІа агІ. 13 февраль 1965 шу.

«Машар» яхача энергетически системана чуйоагIа европейски ворхI паччахьалкхен — СЭВ-а члений — энергетически мощносташ. ХIара шу массаза доал дукхагIа хул доттагIлен проводашка гIолла дIаухийта энерги.

Сурта тIа: керттера оператор Отто Гаштау (ГДР) диспетчер Збигнев Мискус (Польша) Прагерча централыш диспетчерски пункте.

ЧТК—ТАСС сурт.

МЕХКДАЬТТА КIЕЗИГАГIА ДОЙТАРА

Скважинашкара дIаухийтача хицара мехкдаьтта хьакъоастадара дукха балхаш ду «Старогрознефта» НПУ кхоалагIча промысла мехкдаьтта дIа-юха хьежадеча цеха коллективо. Къаьстта дика къахьегаш я коммуниста Петухов Василе кулгалду коллектив. Хьалха из хий дIаухийтар инспекционни скважинашкарча тIоанашка, промыслай технически хьашташ кхоачашдара, хIаьта цхьа дакъа Нефтянка яхача хица дIаухар. Дукха довра мехкдаьтта цу хица дIа а ухаш.

ДIадахача шера дIаухача хицара хьа а къоастадаь мехкдаьтта чакхдоахача заводашка дIадахийта мехкдаьтта 680 тонн я. Мехкдаьтта лувцаргаца хица дIауха мехкдаьтта хьакъестадеш балхаш ду укх шера Солен-я Балкен Ташкалаи яхача моттигашка.

Укх шера цеха коллективо планал совгIа заводашка дIадахийта мехкдаьтта 220 тонн совгIа да.

Промыслови хих пайда эцара дукха балхаш ду цеха коллективо. Промыслови хих мехкдаьтта хьакъоастадаьчул тIехьагIа № 223 йолча инспекционни скважине дIадохийт хIара денна 1600 кубически метр хий, дукха хий дIадохийт цхьоалагIчеи шолагIчеи промыслашка.

Дика къахьегаш ба операторащ Грушаева Папа, Оськина Зоя, кхыбараш.

Моттигерча Советашка хоржамаш хулача ден сийна коллективо дош деннад хицара 110 тонн «Iаьржа дашув» хьакъоастаде. Уж декхараш хIанз толамца кхоачашдеш да.

Т. АЛЕКСЕЕВ.

ГЕНЕРАЛ Д. М. КАРБЫШЕВ

Вийна 20 шу дизарга

Даьхен военно-инженерни искусства гIорваьннача деятела, Советски Союза Турпала инженера эскара инарала-лейтенанта Дмитрий Михайлович Карбышева (1880 — 1945) цIи дукха а еза, гарга а латт миллионаш болча советски наха. Октябра хьалхарча деношке а паччахьа эскара подполковник Д. М. Карбышев кортамукъа даьннача халкъа оагIонгахьа а ваьнна, ший беррига низ, шийна ховр, тIема опыт дIаелар хьахулаш латтача Советски Эскара Граждански тIоми доазол лехьара интервенции хиннача шерашка, цо хьалхле лелайир Малхбоален фронта районаш чIоагIъяра, инженерни гIулакхашца Iалашйир Къулбехьен фронте наступательни операцеш. Граждански тIом йистебаьнначул тIехьагIа Д. М. Карбышева дукха къахьег Советски Эскара инженерни служба вIаштIехьйоаккхаш, цу хана педагогически Iилман болх а беш. Военно-инженерни искусства тайп-тайпарча йоазон балхий автор ва Карбышев. ХIанз а шовй лоархIам бовнза да уж. ТIема искусства дукхха дола деташ дизза техка вола хьалхара Iилмахо а ва из. Карбышева кхетабеш кхебаьча дуккхача военни инженераша чIоагIа дика хайр Сийлахь-боккха Даьхен тIом лаьттача шерашка Советски Эскара операцеш инженерни гIулакхаца Iалаьмате дика Iалашъе. Талант йолча военни инженера, Iилмахочун военно-педагогически Iилмаи балха боккха мах бир Советски правительства: орденаши медалаши елар, профессора цIи а военни Iилмай доктора Iилма степень а елар. Сийлахь-боккха Даьхен Iом хиннача юххье гитлеровцашта кIалвисар Карбышев, советски гражданина, Iилмахочун, коммуниста сий ца доадеш чакхваьлар из, Даьхенна тешаме волаш хилар ше валлалца. Сийлахь-боккхача Даьхен тIем тIа немецки захватчикашта духьал лоаттабаьча къовсаме къаьстта чIоагIа денали къонахчали долаш хиларах венначул тIехьагIа Советски Союза Турпала цIи елар Карбышевна. Д. М. Карбышева турпала вахар социалистически Даьхенна ше кхо ца веш деча гIулакха хьоькхам ба.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ПРОМЫШЛЕННОСТА, ГIИШЛОШЪЕЧА, ТРАНСПОРТА БОЛХЛОШТА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Республика халкъа боахам дегIабоалабеча доккхий производственни толамаш лахарах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота луйла:

Ахмадов Кюрена — Нохч-ГIалгIай АССР автомобильни транспорта управлене № 2 йолча АТХ автослесара.

Алтынова Евдокия Ивановнайна — «Старогрознефта» нефтепромыслови управлене чуIеча цIеной-коммунальни контора капремонта цеха штукатура.

Акиев Байсара Вахита — Сунженски леспромхоза шофера.

Абазова Аймана — Шаьла райбыткомбината бригадира.

Алексеев Василий Васильевича — «Грознефтехимстрой» треста № 9 йолча гIишлой-монтажни управлене начальника.

Бунтышев Сайдула Махьмада — «Трансмаш» яхача завода слесарий резчиккий бригадира.

Бабаджанов Анатолий Ильича — Грозненски швейно-трикотажни производственни объединене керттерча инженера.

Баширова Хьамида Нинайна — Грозненски швейно-трикотажни производственни объединене № 5 йолча хIамаш тегача фабрика мотористкана.

Безрукова Анна Захаровнайна — Грозненски консервни завода болхлочоа.

Богаевский Савелий Ивановича — «Малгобекнефта» нефтепромыслови управлене № 2 йолча тохкама кIоарга бурув деттача контора бурув тохара мастера.

Бимурзаева ХIажара — Гудермесски кирпишкаш еча завода укладчицана.

Бочкарев Иван Степановича — тампонажни контора машиниста.

Ведерников Николай Ивановича — Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода № 5-6 йолча установка оператора.

Гоголев Виктор Максимовича — Новогрозненски ТЭЦ-а турбинни цеха слесара.

Грушина Тамара Васильевнайна — Грозненски хлебокомбината пекара.

Гудиев ИбрахIима Ильяса — «Октябрьнефта» нефтепромыслови управлене Гойт-Кортерча нефтепромысла слесара.

Губин Николай Макаровича — «Сунжанефта» нефтепромыслови управлене Карабулакерча тохкама кIоарга бурув деттача контора бурув тохара мастера.

Гизатулин Мубаршин Шавиловича — «Электроинструмент» яхача завода литейщика.

Дзагуров Павел Дмитриевича — «Грознефта» объединене транспортни контора директора.

Дьяченко Василий Алексеевича — Грозный станце поездай составитела.

Ерещенко Юрий Сергеевича — «Октябрьнефта» нефтепромыслови управлене бурув деттача контора бурув тохара мастера.

Замятин Петр Дмитриевича — Гудермеса станце локомотивни депо машиниста.

Ильчуков Михаил Акимовича — «Красный молот» завода мастера.

Исаксон Арлен Мардуховича — «Малгобекнефта» нефтепромыслови управлене шоллагIча нефтепромысла воккхагIволча механика.

Кутузова Нина Иосифовнайна — нефтегазови управлене № 2 йолча газцеха лаборантккана.

Казенный Василий Ивановича — «Старогрознефта» нефтепромыслови управлене тохкама кIоарга бурув деттача Старопромысловски контора бурув тохара мастера.

Колесников Николай Кондратьевича — «Красный молот» завода директора.

Кодзоева Макщарипа Азната — № 4 йолча хIамаш тегача фабрика филиала швеяна.

Лихачев Георгий Тихоновича — «Грозэнерго» управлене управляющена.

Левченко Федор Ивановича — «Грознефта» автобаза шофера.

Мертвищев Валентин Семеновича — Грозненски нефтемаслозавода № 40-2 йолча установка воккхагIволча оператора.

Мельников Павел Архиповича — «Кавэлектромонтаж» треста гIишлой-монтажни управлене электромонтера.

Мордасов Илья Семеновича — «Чечингстройстранса» автотранспортни объединене № 1 йолча филиала начальника заместитела.

Мусаев Ахьмада Авала — гаражни оборудоване завода токара.

Мисербиева Якъуба Маликайна — «Октябрьнефта» нефтепромыслови управлене гIишлой-монтажни участка болхлочоа.

Мельников Виктор Филиппповича — Грозненски локомотивни депо машиниста.

Мамилов Эдий Бахьауддина — «Малгобекнефта» нефтепромыслови управлене транспортни контора бульдозериста.

Манешин Николай Петровича — «Грозпромстрой» треста № 3 йолча гIишлой-монтажни управлене газоэлектросварщика.

Могушкова Солебика Тамарсна — «ЦIе Октябрь» яхача кирпишкаш еча завода закладчицана.

Нанаев Лемий Хьамида — «Пищемаш» завода воккхагIволча электромонтера.

Ожог Николай Григорьевича — Нохч-ГIалгIай АССР-а автомобильни транспорта управлене № 1 йолча пассажирски боахама шофера.

Овчинникова Надежда Семеновнайна — Грозненски «Трамтреста» кондуктора.

Оздоев Махьмада Джабраила — Наьсарен автотранспортни боахама шофера.

Пронина Клавдия Ивановнайна — Грозненски химкомбината № 7 йолча цеха мастера.

Погосян Васак Андреевича — «Грознефта» объединене Грозненски ремонтно-механически завода № 1 йолча цеха слесара.

Плиев Умат-Гире Султана — «Южгазпроводстрой» треста № 9 йолча гIишлой-монтажни управлене бетонщика.

Потапов Иван Григорьевича — «Сунжанефта» нефтепромыслови управлене мехкдаьтта доаккхача № 2 йолча промысла оператора.

Ревунов Андрей Евсеевича — Грозненски крекинг-завода № 15-16 йолча установка начальника.

Рязанова Елизавета Викторовнайна — «Грознефтегеофизика» треста сейсморазведочни парте начальника.

Скудаев Юрий Андреевича — № 7 йолча треста монтажни управлене мастера.

Степуро Станислав Ивановича — Грозненски нефтемаслозавода керттерча инженера.

Сегаев Николай Ивановича — «Старогрознефта» гIишлой-монтажни управлене слесарий - монтажниккий бригадира.

Сурмач Михаил Михайловича — Грозненски машиннаькъа отделене Гудермесски наькъа дистанце начальника.

Ткаченко Сергей Романовича — «Старогрознефта» нефтепромыслови управлене транспортни контора шофера.

Ткаличева Варвара Федоровнайна — «Грозпромстрой» треста № 4 йолча гIишлой-монтажни управлене болхлочоа.

Трофимов Михаил Тимофеевича — «Грознефтеразведка» треста Эльдарово—Орлиная яхача нефтеразведка участка бурильщика.

Тригуб Петр Трофимовича — «Грознефтехимзаводы» яхача объединене № 6 йолча гIишлой-монтажни управлене керттерча инженера.

Торий Матрена Власовнайна — «Малгобекнефта» нефтепромыслови управлене мехкдаьтта доаккхача цхьоалагIча промысла мастера.

Филиппов Филипп Ивановича — Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода № 2 йолча цеха начальника.

Хлуднев Петр Алексеевича — Гудермесски нефтепромыслови управлене скважинашта лаьттан кIал ремонт яра мастера.

Шамардин Владислав Михайловича — «Старогрознефта» нефтепромыслови управлене мехкдаьтта доаккхача цхьоалагIча промысла мастера.

Шамсуев СаIид-Хьамзата — Нохч-ГIалгIай шекар доаккхача завода аьшкапхьара.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель
И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
Н. СЫЩИКОВ.

г. Грозный, 1965 шу 9 февраль.

БIАЬСТАННА—ЙИЗЗА КИЙЧО

Бизза болх байтаргба техникага

Наьсарен районера лаьтташ хьаьна, ялат дика хьувкъаш да. Нагахьа санна царна доагIаш дола гIулакх дича районе дикагIа йолча звеноша санна хьувкъадергдар ялат массанахьа а. Тхох массаза а бехкаш доах юртбоахама техника йоагIача бесса терко тIаяхийта лелаяц, цох боагIача тайпара пайда эцац, дукхагIа йола тракторааш балхаш эггара сихленнача хана сеца латт яхаш. Бакъдар аьлча иштта да а да из.

...ДIадахача шера «Назрановский» совхозе геттара тIехьадаьлар ялат дIадера балхаш. Кхыча моттигашка хьажкIаш дIайийна яла йоахкача хана укхаза чуйинна лаьтташ оахаш боахкар. Оахам дарга хьежаш латташ хулар селкаш. Цу совхозе а ерригача республике а цIи хеза маяк Мальсагов Османа ший участка тIа хьажкIаш дIаювш воаллача хана кхыча боахамий кхашкарча хьажкIий сийна лордилгаш хьахиннаяр. Фу бахьан дар совхозе иштта из гIулакх тIехьадахар?

1963—64 шерашка во кийчъьяр укхаза техника. Тракторашта ремонт яь ялалехьа яьлар 1964 шера бIаьсти. Тоаянь а тоянза а йола техника кхашка дIайига йийзар—бIаьсти цхьаннега а хьежац. Болх дIаболабелар. Дукха ха ялалехьа бригадай станашка тракторааш хьа тIа а лехкаш ремонт е болабелар дукхагIа бола механизатораш. Из дар Iана замалахь ший лерттIа уж тоа ца яр. ТIехьадаьлар лаьтта оахилга, пайда боацаш дIадахар бIаьстан дуккха денош.

Цу бехктокхамерча юхьиго толхадаь гIулакхаш кхы меттадахканзар. Оасаро кхаш кIалдихьа латтача хана а бригадашка дIоагIаш бе а декха трактораашта гонахьа хьувзар механизатораш, хала яр царна эша оатхалаш лаха, новкъостал де.

Цудухьа хьувкъамаш а эсала хилар. Саг тешаргвац цIи хезача хьажкIаш лелаеча О. Мальсагова хIара гектара тIара 26 центнер мара хьажкIаш чуенаяц аьлча. ДIаоалаш хала дале а иштта да бакъдар. Вай ювцача совхозе дукха я звенош гектара тIара 6 — 10 — 12 центнер мара фуатъяьха хьажкIаш чу ца яхьаш. Иштта латтар гIулакхаш районерча кхыча боахамашка а. Дукха зе доалар царна техниках лерттIа пайда ца эцарах.

Уж гIулакхаш укх шера эргадаха лаьрхIал районерча механизаторашеи юртбоахама специалисташеи, хIаьта из дош кхоачашдара балхаш дIа а доладаьд.

ДIадахача шера гурахьа миссел зяба лаьтта аьхадац районе цхьанна шера, ший ханна техникана ремонт е болабеннаб механизатораш. 1 феврале районе боккъонца ремонт а яь мастерскешкара араяьннай 99 трактор. Нисараш 28 мара яц. Уж а каст-та кийча хургйолаш я.

Тоаянь тракторааш дукха я аларах далац дош. Цудухьа массайолча совхозашка хул тхо каст-каста бIаьстан балхашта техника мишта кийчъю хьожаш, из болх ший ханнахьа чакхбаккхара механизаторашта фу эш хьож.

Дукха ха йоацаш «Экажевский», «Назрановский», «Октябра 40 шу» яхача совхозашкара механизаторааш аргI-аргIах дIаюха баха боахамашка хилар. Царна юкъе бар керттера инженераш, механикаш, халкъа контролераш, тракторни бригадай бригадираш, дикагIа бола трактористаш.

Цу комиссеша доккха новкъостал дир техника дикагIа бIаьстан балхашта кийчъяра. Шоашта хьалхашка латта декхараш довзаш, юртбоахама къахьегама керттера дозал техникана тIалаттилга ховш къахьег ремонт еча «Октябра 40 шу» яхача совхоза механизатораша. Дог гIоздоал цар кийч а яь ниййсача мугIарех латта селкаш, тракторааш, нохараш, кхыйола тIехьаювза техника бIаргаяйча.

Иштта терках тIабахийта леладу из гIулакх укх шера «Назрановский» совхозе а. Цудухьа дукха ха а йоацаш ший заседане района партийно - паччахьалкхен тIахьожама комитето дика лаьрхIар вай лакхехьа ювцача шин совхоза техника кийчъяра болх.

«Экажевский» совхоз тIехьайисай, хIана аьлча дукха я цун халонаш. ХIаьта а тракторааш, кхыйола юртбоахама машинаш тоае торонаш я цитарча механизаторий. Бакъда, лерттIа кулгал ца дарах укх сахьате из болх эсала лел укхаза. Тракторааш, комбайнаш, селкаш гурахьа шоаш болх баьчча кхашка латташ моттигаш ниййслу цига, централыш усадьбе латтараш а чархаш хоттала Iочу а яха дIа тIа ваха йиш йоацаш латт, уж чуоттае помещенеш йоллашехьа.

КIеззига ха мара йисаяц бIаьсти яла. Сихде деза техника тоаяра балхаш. Из дика кхетаду производственни управлене болхлоша, лаьрххIа оарцагIбаьннаб уж укх шера соахка хинна гIалаташ ца хилийтара. «Сельхозтехника» объединенеца чIоагIа бувзам лоаттабу оаха. Бакъда, тха хьашташ дукхагIа йолча хана кхоачашдац цо. Оаха ладаьча кьахаташа хьалъюзаш латт «Сельхозтехника» объединене папкаш. Цох тхона новкъостал хилац. Оаха дехарду тхоашта фу эш хьажар.

М. МУЦОЛЬГОВ,
Наьсарен района производственни управлене керттера инженер.

ТЕХНИКА КИЙЧЪЯЬЙ

МалгIабика района «Кавказ» яхача колхоза къахьегамхоша шоай дерригa низаш тIадахийтар бIаьстан юхье кхашка дергдолча балхашта йиззача кийчонца накъа дахара.

Дуккхача доакъоех латташ боккха боахам ба «Кавказ» яха колхоз. Цун керттера лостам — ялат даккхар. 7200 гектар долча оахача лаьттах 5 эзар гектар совгIа дар ялаташта къоастадеш да. Гуйран ялаташ — мукхи кIан — 4.000 гектара тIа дIадийнад цига. Лаьтта ший ханнахьеи дикеи кийч а даь дIайийна хIамаш дика хьувкъаяра дикеи низ болеи техника эш.

Колхоза механизатораша шоай лоархIамегIара декхар лоархI ерригa тоае еза машинно - тракторни парк а тIехьатувса инвентарь а лоацача ханашкеи дикеи тоаяр. Техникана ремонт яра оарцагIбаьннабар берригa механизатораш.

Ши бутт гаргга ха хьалхагIа кхоачашъяьй бIастан балхашта эшача техникана ремонт яра план. 47 трактор я колхоза, хIаьта уж ерригаш а дика тоаянь балхаш дIадоладе мара па дезаш кийча я. ХIара трактора тIа болх бе шишша саг хьожаваьв, долче, балхаш дIадоладеннача хьалхарча деношке а денз шин сменах болх байта йиш хургья ерригача тракторни паркага.

ХIара шу массаза доал йоккхагIа хул колхоза машинно - тракторни парк. Цун я 30 гаргга автомашина, 22 гусеничнии 25 чархаш тIареи трактораш. Ерригa тракторааш шоай тIехьатувса инвентарь а тIехьа колхоза бинъ боахама юкъе дIа-юха йиййкъай. Тракторни бригада бригадир а цхьоалагIча боахама кулгалхо а волча Попов Алексей Андреевич ремонтни балхаш дIадоладеннача хьалхарча деношке а денз уж чакхдаллаца йолча хана ший механизаторашца болх беш хилар. СапартIата доал тахан заводера араяьлча санна къегаш йола цар тоаянь машинаш бIаргаяйча.

Техникана ремонт еча хана къахьегама овсарле лакха йолаш болх бир двигателашта ремонт еча слесараша Ткаченко Александра, Головашов Михаила, сварщика Максимчук Анатоле, запасной оатхалаш дIахецаш йолча кладовщика Тарнатина Еленас, кхычар.

Колхоза управлени йолча а йоацаш, духхьал МТМ чу я колхоза керттерча инженера Прудков Александр Васильевича кабинет. Цига хьалтеха йоалл технически гIулакх дара график, хIаьта из массане кхоачашъеш а я. ХIанз шоай техникана ремонт яь а баьнна ялаташ чуэцача комбайнашта ремонт еш ба механизатораш. Машинно - тракторни мастерске заведующи Федор Капитоновича Потапова аьлар: «Комбайнашта ремонт хьалхагIа ме ю дикагIа я!».

Механизаторааша болх дика белга ховргда цар кхашка удобренеш дIакххаьарга хьежача. ХIара денна кхашка удобренеш дIакхахьара нормаш тIехкхоачашйора трактористаша Бутов Александра, Кухаров Николая, Бабенко Николая. Зябь аьхача дерригача лаьтта дIатесса яьнна ерригa органически удобренеш 16000 тонн я.

Ханнахьа зябь аьха лаьтта дика кийчлаьд, дIадувча кондицега кхоачадеш тоадаьд фу. БIаьстан юхье кхашка дергдолча балхашта дикача кийчонца накъа болх «Кавказ» яхача колхоза къахьегамхой.

М. АЛБОГАЧИЕВ,
«Сердало» газета спецкор.

ТРАКТОРИСТАШ ТОЪАШ БАЦ

ТIеххьара трактораш тоаеш ба укх деношка Ачхой-Мартана района «Самашкинский» совхоза механизатораш. Iурра хьабаьхка боад къовлабаллалца ремонтно-механически мастерске болх беш хул уж. Бригадно - узлови хьисапе ю машинашта ремонт.

Тракторий двигателаш, доагора аппаратураш, блокий головкаш тоаеш ба йоккха опыт йола слесараш Расуев Зия, Дадаев Осма, Эльдаров Арап. Дийнахьа цаI ах— шинъ норма кхоачашъю царех хIаране. Цудухьа графикал хьалха бувл механизатораш. Тоаянь отделенешка дIаяхийтай 38 трактор. Таханкхоана арааргйолаш я кхы шинъ трактор. Цхьаккха а кхоачамбоацараш ца хуташ дика яьй ремонт ерригача машинашта. ХIанзчул тIехьагIа тоае езар йиъ трактор мара яц. Уж а вIашагIъяьха а вIашагIйоахаш а латт мастерскешка.

ХIара отделене къаьст-къаьста ю ремонт юртбоахама инвентара.

Тоаянь, кIал хIамаш оттаянь, даьтта хьекха дIаоттаяьй отделенешка ерригa селкаш, нохараш, макхаш, культиватораш, тайп - тайпара 16 комбайн, ерригa лущильникаш, кхыяраш.

Моттигерча удобренешца кхаш хьаьндара терко ю боахама механизаторашa. ДIадихьад кхашка ийс эзар тонн гаргга ширдаьнна кхо. Денна 10—12 агрегат хул совхозе кхо дIакхухьаш, хьажкIаш, шекара свекла, горох юврг-йолча дул из. ХIара гектара тIа 8—10 тонн кхоачаргйолаш.

Укх шера дукхагIа тайсай минеральни удобренеш гурахьа дийнача ялаташта а. 900 гектара тIа хIаране кхоккха центнер йолаш суперфосфати, аммиачни селитреи йиллай, бIаьсти йоаллашехьа товсаргъя минеральни удобренеш йисача майда тIа а. ХьажкIаши шекара свеклаи юргйолча кхашка а тайсай 200 тонн минеральни удобренеш.

2924 гектара тIа хьажкIаши 700 гектара тIа шекара свеклаи хьалкхеяра 14 механизированнии, ахмеханизированнии звенош вIашагIъехкай совхозе. Агротехдешар Iомадеш ба звеной берригa членаш. 120 совгIа саг ва ялаташ, шекара свекла, кхыйола культураш кхеяра говзал лакхъеш.

Бакъда, трактористий кадраш кийчъяра йоакхо яц совхозе. 18—20 механизатор тоъаш воацашехьа хIанззе а йоакхо е еза тоълаяц укхаза. Из бахьан долаш бIаьсти яьлча шин сменах болх бе йиш хургъяц машиний. Цудухьа хIанззе а йоакхо е еза тоъаш боаца трактористаш лахара.

Ам. ПЛИЕВ,
тха собкорр.

Массаза а наха юкъе

Шаьла районе дика йовзаш я коммуниста Айдамиров Iимрана цIи. Шерра-шера В. Первицке методах хьажкIаш дика хьувкъаю цо. Соахка 200 гектарах хIаране тIара 46,6 центнер хьажкIаш чуийцар Iимрана. Духхьала къахьегама толамашца вайза ца Iеш дика агитатор хиларах а вовз из. Из каст-каста бIаргаго йиш я «Джалка» яхача совхоза механизаторашта, совхозе деша багIача курсанташта юкъе тайп-тайпарча темаех беседаш еш. Сакъердаме, коллектива хьалхашка латтача декхарашца кIоаргта бувзам болаш ю нов. Айдамирова ший беседаш. Iимран волча ца ховр хатта а новкъостал деха а ух нах.

Цахаддаш ший балха говзал лаккъю, дIаяхача замах юхедисача зуламерча хIамашца машар боацаш къовсам лоаттабу, коммунистически мораль шерра йоаржаеча дизза дакъа лоац цо. Иштта ва агитатор, коммунист, «Джалка» совхоза цхьоалагIча отделене механизированни звено кулгалхо Айдамиров Iимран.

А. МАГОМЕТОВ.

ШУРА ДУКХАГIА

Семилетка ялхлагIча шера тIехдика къахьийгар Советски района Ленина цIерахча колхоза хьайбаш леладераша. Шура яккхара а из паччахьалкхенга йохкара а план 107 процент кхоачашъяьй цар. Соахка февраль бетта йоаккхаш хинначул 1,5—2 килограмм дукхагIа йоаккх укхаза шура хIара кхоабача Iаттагара.

— Толамаш ши-шегIа хьахиннадац, Iан кийчо дика йир тха ферма, къахьегама овсарле лакха хилийтара мел эшар дир, — йоах ферма заведующе Мовладов Асхьаба.

Гуррахье а хьайбаш леладерий низаца ремонт йир коровникашта. ЧIоагIа уйла тIаяхийтар доакъар кийчдара гIулакха. ХIанз хIара Iатта 30 килограмм силос, 9 килограмм йол лу. Цул совгIа концентрированни доакъараш а тел хьайбашта.

Шура алсамъялара доккха беркат доал социалистически ях шерра ярдарах а. Кастта къахьегамхой депутатий моттигерча Советашка хургдолча хоржамий сийна хоадам боллаш декхараш тIа а ийца уж кхоачашдара хьинаре къахьегаш я хIанз укхазара хIара доярка, скотник. Управляющеи агитаторашеи цхьана хIара сар-саррахьа итогаш ю дийнахьа баьча балха.

Къаьстта дика къахьег дояркаша Байсаева Совдата, Насуева Хадижата, кхыбараша. Шоаш леладеча доахангара заданел дуккха дукхагIа шура йоаккх цар.

Тракторист волча Андиев Абдулвахидах, шофер волча Абдулхамидов Аминах лаьца боккхача безамца дувц хьайбаш леладераша. МоллагIа ха-оттам хиларах доакъар ферме хьатIадахь цар. Цар бехка доахан доакъар доацаш диса моттиг хиннаяц цIаккха а.

Ю. ВОЛОГИН.

Ялат хьувкъадергда

Укх шера махулла дукхагIа кхашка моттигера а иштта минеральни а удобренеш яхка лаьрхIад Наурски района производственни управлене «Россия» яхача колхоза кхашка балхаш дераша.

Укх деношка гурахьа дIадийнача ялаташта аммиачни селитраца подкормка еш я механизаторий Шедченко Григореи Минаева Емельянеи 2 агрегат. Царех хIара агрегата тIа оттаяьй цхьан гектара кхай тIа 1,5 центнер лоархIам болаш аммиачни селитра дIатоссаш йола РМИ-2 яха приспособлени.

Кхаь дийнахьа 280 гектар хулача гурахьа йийнача культурашта минеральни удобренешца подкормка йир механизатораша. Сменах 50 гектара тIа подкормка ю хIара агрегато. Ерригача 600 гектар долча хиш дехкача лаьтта дIайийнача культурашта ергъя подкормка.

Агрегаташта минеральни удобренеш хьатIакхухьача дика къахьегаш ба механизатораш Литвенко Николайи Уваркин Николайи. Колхозхоша Ковтун Татьянас, Кучеренко Раисас, Николаева Надеждас дика кийчъю минеральни удобренеш.

ШоллагIча механизированни агрегато органически удобренеш кхашка дIакхухь. Укхаза болх беш я ший погрузчикаца ДТ-54 яха трактор, 4 автомашина — самосвал. Цар хиш дехкача кхашка дIайихьай 3300 тонн органически удобренеш, хIаьта ерригаш а дIахьоргъя 8 эзар тонн.

И. ДИМОВ.

ЛАЬТТА ХЬАЬНДЕШ БА ДЕШАРХОЙ

109 дешархо чувоагIаш йола производственни бригада вIашагIъеллай укх шера тха школе. Пхе звенона бийкъаб дешархой. «Самашкинский» совхозо 30 гектар лаьтта деннад бригадана.

Доккхий декхараш тIаийцад оаха. 10 гектара тIа шекара свеклаи 20 гектара тIа ялатийна йола хьажкIаши дIаюврггья тха бригадо. Планах хIара гектара тIара 20,5 центнер фуалъяьха хьажкIаши 180 центнер шекара свеклаи мара яккха ца езача 35 центнер фуалъяьха хьажкIаши 200—220 центнер шекара свеклаи яккха лаьрхIад оаха хIара гектара тIара.

ХIара ерача дийнахьа а занятеш чакхъяьлча а культураш дIаюврггйолча лаьтта ширдаьнна кхо дулл оаха. Моттигера удобренеш кхухь дешархоша совхозо школана еннача «МТЗ-50» яхача тракторцеи лафетацеи. ХIара гектара тIа 8—10 тонн кхо дулларгда оаха.

Моттигерча удобренеца кхаш хьаьндеш хьинаре къахьег ийслагIча класса дешархоша Ш. Евлоева, Р. Мусостова, А. Абдулхалимова, ворхIлагIча класса дешархоша Т. Лабазанова, С. Гуноева, кхычар.

«Самашкинский» совхозо суперфосфати аммиачни селитреи лургйолаш я тхона кха хьаьндара. ХIара гектара шишша центнер минеральни удобренеш товсаргъя оаха.

Юртбоахама машинех йола теори Iомаяь а даьнна, хIанз трактор лелае Iомалуш да тхо.

Д. КУБИЕВ, Л. АМАЕВ, Ачхой-Мартана района «Самашкинский» юкъерча школа дешархой.

АЙСА ЛЕЛАДАЬЧОХ ДЕХКЕ ВАЬННАВ СО

Урус-Мартанехь вахаш волу Эдилсултанов Муса ва со. Iарбий а е эрсий а меттал дийша вац. Хlаьта а корта лазаш, е кхьолла лазарш да яхаш се волча ихача наха дарба ду яхаш цхьаццa хlамаш леладьд аз, цар ена хlама царгара хьа а эцаш. Из геттара во гlулакх долга кхетадир аз ухх тlехьхьарча хана.

Мишта а сенах а хайра сона из во а зуламе а гlулакх долга? Сона дагайоагlа Урус-Мартан тlа больница а е поликлиника а па хилар бахьан долаш цамогаш волча сага дарба де йиш йоацаш хиннa дlаяха зама. Цу заман чухь кхыча юрташка а санна, Урус-Мартан тlа цамогаш хиннача сага дарбаш леладеш хlанз сона мо мара хlама а на ховш, нах lехабеш, царна дарбаш ду яхаш паргара хlамаш йоахаш цхьабола нах хулар. Кертадарча лазар «дlадоакхаш долa дарба» цу хана кертагlа кулг хьакхар долга хайнадар сона. Из кхы дорий говзал эшаш чоалхане хlама а дацар. Пул совгlа, хоршa массаж а еш цхьадолча лазаршта дарба делга а ховра сона.

Цу доллача хlаман хьисап а дь, аз а соцам бир из чоалхане доаца «лорал» юмаде а пунах памогаш бола нах «тоабе» а. Цхьабакъда, из «лорал» айса дечa хана сона дагалоацар тlехьагlа цох мел зулам дала тарлу.

Кертадарча лазарах «дерзаде» со волча кхийлараш дукхагlа дараш кагий бераш дар. Аз царгара а, фоартах а, букъа тlехках а чоагlа кулгаш хьокхар, цхьан белажь тlа кулг а дилле шоллагlча кулгаца корта вокх оагlор соттабора. тlехьашка тоlабора, тlаккха хьалъэвзабора. Ховш мадарра, бера мальки тlехчоагlгlаланза бийда хул. Аз иштта во кулгаш деттар бахьан долаш бера маьже чураякха а тарлора. Нагахьа из бехам быьча нанас шийла бер больнице лор волча дугарг ма дий. тlаккха пунга цхьа хоаттаргда мала волча дигадар lа бер, — аьнна. Нанас долчехьа бесса дlадувцаргда деррига а. тlаккха пунах хургдар вайна массанешта гуш да.

Айса леладу уж гlулакхаш мегаргдоацилга а зуламе долга а хайр сона январь бетта ийслагlча дийнахьа Урус-Мартана бахархой вlашагlкхийттача сходе. Со цу сходе вацар. Цхьабакъда, аз се а со санна бараш а цига хинна хулийтаргбар оахаш леладеча зуламерча гlулакхех лаьца, даь къамальаш тхоашта хьахазийтар духьа. Хlаьта а нига хиннараша дийцар а кхоачам ба тхона, дьяна тоабаш вlашагl а сташ, дукха истий кхувлар, маьре бахьа ха йоаца йиlигаш маьре акийтa могадар, лоралла леладу яхаш нах толхабеш, царна жайнаш доахаш, уж lехабеш, вайна юкъе леладеш дола зуламе гlулакхаш кхы дlахо ла мегарг ца хилараx кхета.

Аз леладаь гlулакхаш бахархошта а ираз кхоллаш йолча вай общественна а зуламе хилараx кхийтаи со. Аз кхы дlахо леладергдац уж, со дехке ваьннав уж леладаьчох.

Хоалмболлаш уж зуламе гlулакхаш дlа а доахаш, со кхайк къаьнарча замах юхедиса бlехa гlулакхаш леладеча массанешка а. — Уж кхы ца леладеш дитара, тlахьехаш.

Муса ЭДИЛСУЛТАНОВ.
Урус-Мартана вахархо.

№ 1 йолча школа-интерната дешарх доалахьа тайп-тайнара мастерскеш я: столярни, слесарни, барзкъаш тегаш электротехника lомаеш йола, кхыяраш. Цу мастерскешка болх беш хул пхелагlчен юххлагlчен классашкарча дешархой. Хlаьта 8-ча классашкарча дешархошта машиноведени урокаш хул.

Ший типографи я школе, цига lомабу линотипистаи, перепелтчикаш, наборщикаш, печатникаш.

Сурта тlа: электротехника урокe ба дешархой.

И. Плиева сурт.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ДЕШАРХОША ГОВЗАЛАШ lОМАЮ

Октябрьски района номер 53 йолча бархl шерарча школе бераша чоагlа теркам тlабахийта lомаю слесарий, токарий, столярий, барзкъаш тегарий говзалаш. 5-чеи 8-чен кхи классашкара дешархой ба говзалаш lомаераш. Царна эшачун пахадаш йоахо ю школа дирекцe, партийни организаце, хьехархоша.

Дешархошта кийчъяь боккха а паргlата а кхоъ мастерской я школе. Цар чу латт токарни, фрезерни, точильни, сверлильни, кхыйола станокаш.

Дика lомаду бераш 30 шу гаргга стаж йолча хьехархочо Смолин Виктор Николаевичa. Цо lомабеча дешархоша дика новкъостал ду шоай школана ремонт еча а кхы балхаш деча а.

Хургболча столярашa табуреткаш, истолаш, вешалкаш ю шоай школана. Деша а дешаш уж балхаш кхоачадеча белгалбаьлха ба 5-ча классашкара Веригов, Мадаев, Курнавкин, Галустин.

Иштта дика барзкъаш тега lомалуш я лакхерча классашкара йиiигаш а. Царна къаьстта кийчъяь зал я 16 машин я тlа. Шин сменах цар тlа балхаш ду йиiигаша. Цар а доккха новкъостал ду школана. Кораштe налараштен охка занавескаш ду, иштта кхыдараш ду. Шоашкара хьохках луш ба Айрапетова Женя, Ибрагимова Аниса, Осмаева Таня, Косумова Роза.

А. ДОДОВ.

Ший вортl шу дизача Садыкова Таня шин школе деша яхар. Шоллагlъяр музыкальни яр.

Хlанз Таня № 1 йола берий музыкальни школа йистейоаккхаш йоал. Дика лохх цо фортепьяна, дукха музыкальни произведенеш хов цун дагахьа.

Пехдика деш Танас ше деша ягlача № 2 йолча школа 7-ча класе а.

Сурта тlа: фортепьяно локхаш я Таня.

А. Кардашова сурт.

Сунженски районера хоамаш

СЦЕНА ТlА — «САЛОIА ДИ»

В. Катаева язъяь «Салоlа ди» яха пьеса кийчъеш да Сунженски халкъа театр. ВЛКСМ райкома секретарь нов. Тулуков, мехкдаьттахо нов. Мелконян, шофер нов. Эльдукраев, 11-ча класса дешархо Нигородова ба керттера ролаш ловзаеш.

Моттигерча Советашка хоржамаш деча дийнахьа премьерага хьожаргба хархархой.

БЕРАШТА — СОВГlАТ

Сунженски района 19-ча парт съезда цlерахча колхозе хьалъяьй керда здани. Из я берий беш. Йоккха опыт йолча воспитательницаша кулгал а деш чоагlа сакъердаме дlахьо бlаь беро ха, масала, фаьлгаш, стихаш lомаю, иллеш доах.

68 эзар сом дахийтад колхозо цу зданега.

Хlанз «Коммунизмага бода никъ» яхача колхозе 150 моттиг йола берий беш хьалъеш йоалл Сунжера колхозий юкъара гlишлош ю организаци. Из ль яргья Цхьоалагlа май тlакхоачаш.

КЕРДА БИБЛИОТЕКА

Сунженски района Чималгlе яхача юрта керда библиотека вlашагlйоллаш латт. Хьалхара пи эзар художественни, политически, юрта боахама литература хьакхьачад укхаза.

Советски писателий дукха керда книжкаш а эрсий литература классикий произведенеш а хургья библиотеке.

Укх шера апрель бетта болх бе йоалалургья библиотека.

К. ВИННИК.

ДИПЛОМАШ ЕЛАР

Укх деношка Шаьла района культура Цlагlа района «Урожай» ДСО спортсменаш lоlамерча кlалтохаргах латара хьалхара моттиг яккхара яхь дlахьош бар. Дукхача спортсменашта спорта лакха техника гойтар. Командашта юкъе хьалхара моттиг яьккхар. Шаьла юрта спортивни команда, шоллагlа моттиг — Зlамигача-Атагlарча, кхоалагlар — Курчалоевча команда. Котбаьнараштa I, II, III-ча степена дипломаш елар.

Кастта классически кlалтохаргах латара яхь дlахьоргья Шаьла районе.

М. ЗЕНДИЕВ.

Ладувгlа

РАДИО: 6.30 — «Грозненский рабочий» — «Комсомольское племя» газетий обзор. 6.40 — «Сердало» газета оагlонаш тlара. 6.50 — Хозмашин передачий программ. 7.10 — Дагестански АССР-а радио ди хьаделар. Дагестански АССР-а министрий Совета председатела новкъоста Умаханова къамаьл. 7.26 — «Дотта-Iлен географи» яха радиоочерк. 7.50 — Ашараш. 8.15 — «Советски Дагестан» яха беседа (нохчий меттала). 8.28 — «Дагестана пионер» яха радиогазета. 8.50 — Ашараш. 16.00 — Радион телевизионни передачий программа. 16.05 — «Це малчу» яха радиокомпозици. 16.38 — Писатела Абукова Кэмала къамаьл. 16.53 — Керда хоамаш (гlалгlай а, эрсий а, нохчий а меттала). 17.10 — «Лоаман мехка поэт». Дагестана халкъа поэтах Ленински преме лауреатах Гамзатов Расулах йола передача. 17.52 — Ашараш. 18.23 — Цхьан юртара нах. 18.39 — Дагестана радио керда хоамаш. 18.54 — Грозненски мехкдаьтта лакхарачой кхайкхарлла дола «Дагестански цlераш» яха завода коллективажоп. 19.08 — Дагестана музыкальни культура. Концерт — обзорени. 19.38 — «Лоаман мехка кагирхой» яха радиожурнал. 20.10 — «Гlалгlакъонах». 20.18 — Дагестана искусствий мастерий концерт.

УКВ: 9.00 — «Машар массанена а беза» яха концерт. 9.30 — «Машар лорабеш» яха Прокофьева оратори. 10.02 — «Шун лоттагlчун цхьа дивзa» пионерски радиотеатра спектакль. 10.32 — «Чехов, Чайковский» яха музыкальни очерк. 11.30 — «Каратаев» яха дувцар. 19.00 — «Сайре дика хийла» яха концерт. 20.03 — «Немецки композиторах Рихард Штраусах дола дувцар» яха передача. 20.20 — Нохч-Гlалгlай иллеш ашараш. (Хьалхарча а шоллагlча а программах).

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 12.00 — «Къайлагlара гlайре» яха художественни фильм. 18.20 — Передачий программа. 18.25 — Дунен мехкашта гlулакх къехьа къамаьл. 18.55 — «Iаьржа ткъамаш» яха художественни фильм. 20.30 — Бераштa дола фильм. 20.40 — Концерт. 21.25 — Передачий программа. 21.30 — Эстрадни представлени.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

АПАРТЕИДИ БИЗНЕСИ

«Къулбехьен Африке цlаккха ца хиннача тайпара лакхьенца экономика!» — яхаш чоагlа дувц хlанз правительства Иоганнесбургерча газеташа. Из бакъда. Цхьаболча бахьанашта тlагlолла ЮАР-е укх тlехьарча хана хlезиг-дукха айлуш я экономика. Цунца дувзаденна цхьайолча производстваща болхлой ма дашха. Февралда пропагандисташ из дашха lгерт берригача наха де хlама хилара мохх тоабала болабаьри да из яхаш. Иштa дий теш из? Фактанаш хьожаргда вай.

Дукха ха йоацаш мехка эгтара йоккхагlа йолча Дурбански порте болхлой, къаьстта аьлча вагонашт вlашагlтуса болхлой, на тохаш критически хьал эттар. Порта болх ца саццийтар духьа самолетаща Англера специцкаш бигар цига. Ала хlама доацаш балхар да из. Правительственни пропаганд шийна пайдане lа хургдолча оагlорахь дийцар из.

Иштта специцкаш доазол дехьара боалабир. Уж хьабоалабаргa дикка шейкей дахар. Хlаьта цу Дурбане беттап доах дукха заараш болча индейцаша бе болх боацаш. Царна юкъе хlезига бац специалисташ — машиналахьхой, царца специцкаш а болаш. Из а да бакъдар. Цунах-м дувцар Иоганнесбурге. Из на дувца бахьанаш доазам на дий.

ЮАР lаьдало доазол арахьара хlама боалабир болхой мехка чухь бе болх боацаргий бlарча эскар доллашехь а? Из иштa дале а, ЮАР-е «бос-болча» машиналахкьхой специцка гlовта болчуч лакхера бера цига болх бо яц: Нагахьа санна «бос бар» хиларa пох пох пох... (непрочит.)

«Критически» хьала тlа духхьала цхьа Дурбански порт этта lийнацц. Доазол дехьара болхлой боалабе боахама наха lелаш «хьай Трансваалера, Капски провинцера. Хlаьта провинце промышленни палата президента Натала лаърхlар болхлоушта вербовка еш йола-ходданза йоа контора Лондоне хьелла.

Кхыча провинцешка болхлой «на тоъара» дош къоастадеча шоай мотадаш делаю. Малхбузерча Капски провинце фермераша lаьдалгара дlадех кхы тlа а юрта нах балхашта ях-кар... la, тамаш йой газет дешар? Аз дlакхетавергца хьо. Юртарча нахахестенашка боахха африканцаш, «машала балха увттабу» фермераша. Цул лийца боахкараша болх бу царна тlахьажаш тюремщикаш а бошт. Пайдане дий? Хlана дац из! Тамаш а яц лийца боахкача наха хьохьа lелаша хьахь беш йолча фермай мах lаьлмате чоагlа лакхбалар. Нагахьа санна цхьа ферма йоахаш хилча, цун дас объявленена юкъе хьу ферме болх беш мел лийца нах ба а.

Хlанз кхетадеш дий керда набахтенаш яйта фермераш хlана lгерт. Хlаьта хlанз мехка кхыча провинцешкара цига дукха эшаш боаца лийца нах Малхбузерча Капски провинце хьаккхва.

ЮАР-е болхлой па тоъаш хиларца юзваеннача «халопаша» хlанз а ца хилча бакъахьа йолча результаташ тlа оттаду расистски lаьдал.

Предприниматель — из промышленни вале а фермер вале а — эгара хьалха капиталист ва. Цо массаза а сабар дергдац ше правительство «кондиционни» (кlайча) болхлойна lалаш валица. Хlана аьлча тlабоагlа пайда кlезиглургб цун, хlаьта боахамах воха а тарлу. Цулуюкъе расистски законаша мукъа па луппешка а шорттига африканцех бола болхлой уштабу цо, хlаьта царна дукха кlезигагlа мах а тел.

Цунна раьза бац шоай арглана кlайча профсоюзий кулгалхой. Квалифицированни бола болх кхоачашбеш бола африканец по бош бола болх беча, мах дукхагlа бала безача кlайча специалистаца хувца раьза хургвий предприниматель. Кlайчарна цунах тlаотташ латта кхерам дикка кхета а беш, профсоюзи боссаша lаьдалгара дlадех хьийгача кьих африканцашта а кlайчарна а цхьатара мах балар. тlаккха из дийцар кьу расистски законашта мукъа аьалча пулаш а шорттига...

«ЗОЛОТОЙ»... Бокхьалдар аьлча саг хьогаргволча хьала тlа эттавал расист Фервурди цун подручени. Нах гоама кхиларах йолча цар режима кхы цхьаькха хало а тlаэттай. Цул совгlа ЮАР lаьдала йолча ноажо хиннар.

Дж. ГАРДНЕР,
Къулбехьерча Африка журналист.

(АПН).

Иоганнесбург.

Пхийтта эзар гаргга болча дезалана керда квартирий дlоагlаш хьалаца Румынски Халкъа Республика столице. Уpаrlйодаш а перлун а латт город. Реконструкци еш латт цун центральни улицаши майдани, lаламате дукха хьалдеш латт чуйнцlенош йистошка. Укх гаргарча хана Бухареста хозагlа йолча районех цlа хургья Жиул — Скынтейн.

Сурта тlа: юкъе — Жиул — Скынтейн яхача районера керда цlа; аьрдехьа — цу цlагlара квартира хилча «Гривица Роше» яхача завода болхло Ион Костэкеску керда мебель эшни везал; аьттехьа — керда квартире болха «Гривица Роше» яхача завода болхлочун-сварщика Штефан Жулл дезал. Уж а ба харгба цу цlагlа.

Аджерпресс — ТАСС сурт.

Соцае провокаци!

Геттара дукха телеграммаш ух хlанз а планета массе мийнгера Вьетнаме американски военщино ледеча оакхарий хьисаперча агрессиена гlулакхашта дукхала дунен халкъашта юкъерча общественностo далда протесташ луш хилараx хоамаш а деш. Советски правительства заявленеш йоахаш, дукхача мехкий общественностоо кепa йоазонни белгалдохь, цу документо цlакха а хьахьоx Советски Союза политика машар безаш хилар, Вьетнама Демократически Республика кхерамзе лорарза эша гlулакхаш дlахо чакхдаха, вежарашка болча социалистически мехкацара ший интернационални дехкар кхоачаш де лаьрха ю хилар.

ПОЛЬША

Индокитаерча машара кхерам тlатувсаш йола империалистически агрессе керда акт чоагlа эгlазбаха а болаш харцахьа лоархl Польски Халкъа Республика промышленни предприятешка хулача митингашка даьха лоацараша. Цар lдеш США герзашца низаш Къулбехьен Вьетнамера арадоахилга, вьетнамски халкъа-тlа гlулакхашта юкъегlерар дуппилараххьта иштта хьахьокх цо мехка суверенитети цхьоагlон бахьан долаш американски империализмана духьала лоаттабеча хьовсама мутlакхь хилар.

Вьетнама Демократически Республикех латар, йоах дукхача варшавски предприятей коллективаш митинге резолюце тlа, — из машарe дукха безам болча хьалха тlа дийца мехка цlена а, геттара хьех ба ца хетташ из йола духьале я.

ЧЕХОСЛОВАКИ

Машар лорабериш чехословацки комитето хьадда протест кхайкийр США агрессе варварски акта духьала. Из агресси дунен халкъашта юкъера соглашенеш телхаделга да, цо цlенхаштттара кхерам тlатувс машара гlулакха, йоах комитето машар лорабеча вьетнамски комитета цlераха хьыйтача телеграмма тlа. Чехословакерча машар лорабераша вьетнамски доттагlашта дош лу шоай мехка паргlатон цхьоагlон бахьан долаш цар лоаттабу нийсхон къовсам шоаш бизза хьалловаш хилараx.

КНР

Дукхача наьха митинг хилар Китайски Халкъа Республика столице — Пекине. Цига къамаьл деш Бриэнкитайски профсоюзий федераце председатела Лю Нин-и аьлар, китайски халкъо американски империализма зуламаш геттара харцахьа а лоархl, хlаьта вьетнамски халкъо нийсхон къовсам хьаллаца доацаш шийн низ кхоачаш мел дола хlама де из кийча а да. Митинге иштта къамаьл дир ДРВ гlулакхашта ханна малхаш дир ДРВ гlулакхашта ханна... Пекинерча Къулбехьен Вьетнаму мукъалеккхара кьаман фронта массазарча представительствашта керте латтачун декъараш кхоачадеш волча Нгуен Минь Фыонга а.

Митинге бар Мао Цзэ-дун, Лю Шаоци, Чжоу Энь-лай, Дэн Сяо-пин, КНР кхыбола кулгалхой.

«Жэньминь жибао» яхача газето кепа теха араьнккхаь США герзашцарча низаша ДРВ-ена духьала кердa цlенхаштттара провокацеш хьоалберш Советски правительства яьа заявленe йизза текст. Газето из кепа техаяй керта деш ухь тайпара йоазув а долаш: «Советски правительства кепа теха араьнккхай США герзашцарча низаша Вьетнама Демократически Республикаца духьала дах дов харцахьа лоархlаш йола заявлени, хьалхаш США-с йолаьча тlема акцешта духьалара вьетнамски правительстве протест».

КУБА

Кубински халкъо геттара раьза хинна тlайпар Вьетнама Демократически Республика духьала США герзашцарча низаша Вьетнама Демократически Республикана духьала дах дов харцахьа лоархlаш йола заявлени, хьалха США-с йолаьча тlема акцешта духьалара вьетнамски правительства протест».

Машара гlулакха кхерам тlа а тувсаш цlераца унзаре лоазар ду США-с Адамленна гарга зулам ду цар шоаш леладеча гlулакхашца.

Вьетнамски халкъа духьала США империалистийн агресси сов чехка сецае еза, аьлар Амина Хидата. Индонезе халкъ боккъонца мутlакъа да американски агрессена духьала вьетнамски халкъо лоаттабеча турпаларча къовсама, цо чоагlа могаю СССР кхоачашдергда вежарашка болча социалистически мехкацара ший интернационални декхар, аьнна Советски правительства яь заявлени.

КНДР

Вьетнама Демократически Республикина духьала американски империалисташа леладеча тlема провокацешта духьала протест еш дукхача наьха митинг хилар Пхеньяне. Митинге дакъа лоацараша эгlазлоина харцахьа лоархlар вlашагlкхийттача Штатий керда тlема авантюраш.

АНГЛИ

«Джонсона приказах реактивни самолеташа бомбаш чуйиттай Донг хой яхача города: больницеш, школашна, нах чубахча цlенош. Бовьаь кхалнахи бераши да...» Вьетнама соцае яха комитето хьоаь бела телеграмма lоййишар Англе столице хиннача, Великобритане Компарте лондонски комитето вlашагlтехача митинге Къулба-Малхбоален Азера хьал цlенхаштттара хиларах дийцар митинге Компарте политически комитета членa Палм Датта. Шоаш леладеча гlулакхашца дуне тlема юкъедерзаде lгерт вlашагlкхийтта Штаташ, аьлар цо. Цо укх тlехьарча шерашка машара эттара унзаргла бола кхерам ба. Цу зуламa новкъостал ду аьнна, англиски правительстве беххе йир Датта.

ФРАНЦИ

Французски общественность чоагlа эгlазбирг американски авиаце Вьетнама Демократически Республика территорена бомбаш чуттар. Итташ делегацеш ух укх деношка Парижера американски посольство чуйоалча цlеношта хьалхашка, американски военщино леладеча авантюристически гlулакхашта духьала протест ялар духа.

ИНДОНЕЗИ

Индонезера машаргахь бараша чоагlа харцахьа лоархl Къулбасеен Вьетнама духьалара США агресси, аьлар машара гlулакхаш тlехьара индонезийски къаман комитета генеральни председатела г-жас Амина Хидата.

(ТАСС).

Сакъердаме хlамаш

ДУНЕН ТlА ЭГТАРА БОККХАГlА БОЛА КlУВС

Зиза доаккхаш латта аре дагайоахийт цу lалламате боккхача кlувсо. Гобаьккха кlайча зизашца чулацача цун сийда-цlеча орнаменто тамашийна хозахетийт из. Бустамга диллача lалламате боккха ба из — 252 квадратни метр. Изза йолча майдан тlа тарлургъяр хlанзара реактивни лайнер.

Искусства из уникальни произведени съездий Кремлевски дворце шоаш концерташ оттачеш еннай Ашхабадерча артисташа. Концерташ уттадеча хана ший тайпара цу дикорадена метта лелабеча цу кlувса-гиганта дозал тоен да. Из lобахьаш бlарча вагон яйшар. Дунен тlа эгтара боккхагlа бола из кlувс Ашхабадерча говзанчаша баьб.

МАЬЛХА БАРХl МИНУТ

Магадански областерча сарьч леладечоа Тымкилина lальхача полярни бус эгтара хьалха бlаргабайра Врангела гlайрeи тlа хьалбаьнна малх. Из, кlай кийнаш санна латтача гувнашта тlехьашкара гlийло хьал а къеда, бархl минут яьнначa гlолла дилечкъар Къилбаседен Шан океана шашшта юкъе.

Доккха беркат дала тарлу маьлхах гальнарча гlайрен тlа бахача наха. Хlанз lуъаш доажаде аттагlа хургда сарьч леладераштa. Кастта шан кьорташкаш шийлаьтдаш вайкоаргья кlайча чано.

ХИМИЧЕСКИ ЗАВОДАШ-ЭЛЕКТРОСТАНЦЕШ

Цхьан ханна электрически энерги а йоаккхаргйолаш йола химически заводаш дукха ца говш хьалургья Казахстане. Царех цхьа хургья Каратаура дахьача фосфоритни рудаех лоалаь фосфаташ еш йола предприяти. Москверча тохкамхоша цхьана республика lилмахоша заводa кийчъяь цикли дохьан дlа дlаяха йола керда технологически способ.

Кердадар сенах латта аьлча, из латт, ахьа бедал мазут е lалама газ чухьа йоаеш волча ахьа циклиндрашка йоагаерйолаш хилар. Цу тайпарча циклонашка lаламате сиха хьувзаш йола цlера кlедж хьаул. Циклоно болх беча хана хьайоалча йовзалх паьда ацарe доллу хуллийт йоаккха тепловой электростанце турбинашна кхестае могаргдола lаламате дукха lы яккха.

Иззамо предприяти хlанзале хьаеш латт Джамбулерча суперфосфатни заводе.

(ТАСС).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Цlеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама — 2-45-48; партийни вахаран, промышленни, юртбоахамен, письмоли отделий — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект.

Типография из-ва «Грозненский рабочий» Проспект Революции.

СФ05038. Заказ № 815.